

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Eliška Fátorová

**Proměny přístupu federální vlády vůči
původním obyvatelům Kanady
za vlády Pierra Elliota Trudeau**

Bakalářská práce

Praha 2013

Autor práce: **Eliška Fátorová**

Vedoucí práce: **Mgr. Ing. Magdalena Fířtová, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2013**

Bibliografický záznam

FÁTOROVÁ, Eliška. *Proměny přístupu federální vlády vůči původním obyvatelům Kanady za vlády Pierra Elliota Trudeau*. Praha, 2013. 40 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Ing. Magdalena Fiřtová, Ph.D.

Abstrakt

Kanada je jedna ze zemí, kde dochází ke střetu původních obyvatel a nově příchozích kolonizátorů z Evropy. Kanadská vláda se po desetiletí snažila o asimilaci původních obyvatel do většinové společnosti bílých Kanad'anů. Ovšem dokončení asimilace se jí stále nedařilo, až byla v roce 1968 zvolena liberální vláda v čele s Pierrem Elliotem Trudeau. Ta přišla o rok později s koncepcí přístupu k původním obyvatelům Kanady, kterou chtěla situaci vyřešit jednou pro vždy. Trudeauova vláda chtěla sjednotit práva všech Kanad'anů na stejnou úroveň a zavést nediferencované univerzální občanství a zbavit tím původní obyvatele jejich speciálního statusu. Na vládní prohlášení ovšem zareagovali původní obyvatelé silným odporem. Začali se politicky organizovat, sepsali dokument, v němž oponovali vládním asimilačním snahám a začali bojovat za svá práva a jejich následné uznání v kanadské ústavě. Bakalářská práce *Proměny přístupu federální vlády vůči původním obyvatelům Kanady za vlády Pierra Elliota Trudeau* se na základě historického pozadí a rozborů oficiálních vládních dokumentů i teoretických přístupů k diferencovanému občanství autorů jako je Charles Taylor nebo Will Kymlicka snaží odpovědět na otázku, zda lze považovat vládní bílou knihu z roku 1969 a reakce na ní ze stran původních obyvatel za klíčový spouštěcí moment v boji za uznání diferencovaného občanství.

Abstract

Canada is one of the countries dealing with the conflict of Aboriginal peoples and newcomers from Europe. Canadian government has been applying a concept of assimilation of Aboriginal peoples for decades but without success. In 1968 the liberal government of Pierre Elliot Trudeau came to power and decided to resolve this problem once and for all. Trudeau's government wanted to unify the rights of all Canadian

citizens and came up with undifferentiated universal citizenship. This would mean for Aboriginal peoples to give up their special rights and status. Aboriginal reaction to the proposal came soon afterwards when they published their document called *Citizens plus*, where they opposed government's vision. They started to form political organisations and fight for their rights and recognition in the Canadian constitution. My bachelor thesis *Federal Government's changing policy toward Aboriginal peoples in Canada during the period of Pierre Elliot Trudeau* tries to answer the question, whether the 1969 white paper and Aboriginal reaction to it were the key starting moments of the struggle for differentiated citizenship in Canada. To answer this question this work uses historical background, key government documents and theoretical approaches to this subject by authors such as Charles Taylor or Will Kymlicka.

Klíčová slova

Kanada, původní obyvatelé, Indiáni, vládní politika, Pierre Elliot Trudeau, Bílá kniha, univerzální a diferencované občanství

Keywords

Canada, Aboriginal peoples, Indians, government policy, Pierre Elliot Trudeau, White paper, universal and differentiated citizenship

Rozsah práce: 65 968 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Eliška Fátorová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především své vedoucí bakalářské práce
Mgr. Ing. Magdaleně Fiřtové, Ph.D. za cenné rady a připomínky při psaní této práce.

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Eliška Fátorová

E-mail:

e.fatorova@gmail.com

Semestr:

LS

Akademický rok:

2012/2013

Název práce:

Proměny přístupu federální vlády vůči původním obyvatelům Kanady za vlády Pierra Elliota Trudeau

Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok):

LS 2012/2013

Vedoucí bakalářského semináře:

PhDr. Ota Konrád, Ph.D.

Vedoucí práce (není povinné):

Mgr. Ing. Magdalena Fiřtova, Ph.D.

Zdůvodnění výběru tématu práce (5 řádek):

Téma původních obyvatel a jejich zapojení do společnosti je v Kanadě dodnes aktuální. Problematika občanství, samosprávy, školství a dalších základních aspektů jejich života byla po dlouhou dobu jedním z hlavních témat kanadského politického i všedního života. Proto jsem se rozhodla zaměřit se na události, které uvedly boj původních obyvatel za svá práva do pohybu.

Předpokládaný cíl (5 řádek):

Práce si klade za cíl na základě teoretických přístupů k diferencovanému občanství z pera Alana Cairnse, Charlese Taylora a dalších autorů, historického pozadí a rozborů hlavních dokumentů odpovědět na otázku, zda lze považovat Prohlášení kanadské vlády v otázce indiánské politiky z roku 1969 a reakce na něj ze stran původních obyvatel v podobě prohlášení i formování politických uskupení za klíčový spouštěcí moment v boji za uznání diferencovaného občanství.

Základní charakteristika tématu (10 řádek):

V 60. letech 20. století se v Kanadě střetly dvě koncepce přístupu k původním obyvatelům. První z nich byla vládní snaha o jejich asimilaci a zavedení univerzálního občanství a práv stejných pro všechny Kanadány. Druhým přístupem bylo diferencované občanství, často užívaný pojem občanství plus, které by původním obyvatelům zajišťovalo stejná práva jako ostatním kanadským občanům plus navíc práva vyplývající z jejich speciální pozice původních obyvatel země. Vládní asimilační návrh narazil na odpor odborníků i původních obyvatel, kteří se v reakci na něj začali hlásit o svá práva, seskupovat se do politických organizací a bojovat za uznání. Toho se nakonec alespoň částečně dočkali v přijetí kanadské ústavy v roce 1982, kde jsou definováni původní obyvatelé jako Indiáni, Inuité a Métisové a zároveň jsou jim přiznána jejich práva založená na historických smlouvách a dohodách.

Předpokládaná struktura práce (10 řádek):

- 1) Rozbor literatury a použitých zdrojů
- 2) Úvod - uvedení do problematiky
- 3) Teoretický rozbor - základní teoretické přístupy k tématu
- 4) Definice pojmů - vysvětlení důležitých pojmů objevujících se v práci
- 5) Historický nástin - zásadní historické události nutné k pochopení problematiky
- 6) Cesta k Bílé knize - události předcházející vládnímu návrhu

- 7) **Bílá kniha - vládní prohlášení v otázce indiánské politiky**
- 8) **Červená kniha - reakce na vládní koncept ze strany původních obyvatel**
- 9) **Důsledky, politická emancipace původních obyvatel**
- 10) **Ústava - přijetí ústavy a zakotvení práv původních obyvatel**
- 11) **Závěr - shrnutí a zodpovězení teze**

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

Primární zdroje:

- **Indian Act 1876, <http://www.aldervillefirstnation.ca/ecdev/files/1876IndianAct.pdf> (staženo 24. 11. 2012).**
- **Statement of the Government of Canada on Indian policy (The White Paper, 1969), <http://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100010189/1100100010191> (staženo 19. 11. 2012).**
- **The Indian Chiefs of Alberta, Foundational Document: Citizens Plus, „Red paper“, (Edmonton: The Indian Association of Alberta, 1970), <http://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/aps/article/view/11690> (staženo 19. 11. 2012).**
- **Constitution Act 1982, <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/Const/page-16.html#h-52> (staženo 19. 11. 2012).**

Sekundární zdroje:

- **Cairns, Alan C., Citizens plus: aboriginal peoples and the Canadian State (Vancouver: UBC Press, 2000), 280 s.**
- **Dickason, Olive Patricia, Canada's first nations: a history of founding peoples from earlier times (Toronto: University of Oklahoma Press: Norman, 1992), 590 s.**
- **Friesen, John a Virginia Lyons, First Nations in the twenty-first century: contemporary educational frontiers (Calgary: Detselig Enterprises, 2005), 224 s.**
- **Miller, James Rotger, Lethal Legacy: current native controversies in Canada (Toronto: M&S, 2004), 300 s.**
- **Rovná, Lenka a Jindra, Miroslav, Dějiny Kanady (Praha: Lidové noviny, 2000), 462 s.**
- **Taylor, Charles, Multikulturalismus: Zkoumání politiky uznání (Praha: Nakladatelství Epoque, 2004), 191 s.**

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Obsah

ÚVOD.....	2
<i>Rozbor literatury a použitých zdrojů .....</i>	<i>2</i>
<i>Teoretický rozbor .....</i>	<i>4</i>
<i>Definice pojmů .....</i>	<i>6</i>
1. HISTORICKÝ NÁSTIN	10
2. CESTA K BÍLÉ KNIZE	16
3. BÍLÁ KNIHA	20
4. ČERVENÁ KNIHA.....	23
5. DŮSLEDKY: POLITICKÁ EMANCIPACE PŮVODNÍCH OBYVATEL	25
6. ÚSTAVA	28
ZÁVĚR	31
SUMMARY	33
POUŽITÁ LITERATURA.....	34
<i>Primární zdroje: .....</i>	<i>34</i>
<i>Sekundární zdroje: .....</i>	<i>36</i>

Úvod

Kanada je rozlohou druhá největší země na světě s relativně malým počtem obyvatel, zhruba 33 miliony. Jako u jiných států zde někteří byli dříve – původní obyvatelé a jiní přišli později, aby zemi kolonizovali – Francouzi a Britové. Moje práce se bude zabývat právě těmi, kteří zde byli jako první, tedy původními obyvateli Kanady. Zkoumat jejich historii od prvopočátků do dnešních dnů by zabralo mnoho stran, a proto jsem se rozhodla zaměřit se na období, kdy byl kanadským ministerským předsedou Pierre Elliot Trudeau. Právě jeho federální vláda totiž přišla s odvážnou koncepcí politiky vůči původním obyvatelům, která výrazně rozvířila téma přístupu k původním obyvatelům.

V Kanadské politické debatě se v letech 1966-1967 objevil a začal používat pojem „občané plus“. Stalo se tak v důsledku publikování tzv. Hawthornovy zprávy pojednávající o statutárních Indiánech v Kanadě. Zpráva navrhuje použití „občanství plus“ jako prostředku k tomu, aby statutární Indiáni mohli žít v rovnosti a důstojnosti vedle většinové kanadské společnosti. Zjednodušeně by se tento termín dal vyložit tak, že by statutární Indiáni měli stejná práva jako ostatní Kanadčané, plus navíc možnost získat práva uznávající jejich zvláštní postavení, právní, ústavní nebo dokonce sociální. Tak vznikla myšlenka diferencovaného občanství.

Tento koncept uznání zvláštních práv se střetl s konceptem asimilace, zapojení Indiánů do většinové společnosti a poskytnutí jim stejných práv jako všem ostatním Kanadčanům. S tímto návrhem přišla vláda Pierra Elliota Trudeau v roce 1969, když představila svou koncepci přístupu k původním obyvatelům Kanady, tzv. Bílou knihu. V té je zásadní myšlenkou univerzální a nediferencované občanství všech Kanadčanů bez rozdílu.¹

Předmětem mé práce bude odpověď na otázku, zda lze považovat vládní bílou knihu z roku 1969 a reakce na ní ze stran původních obyvatel za klíčový spouštěcí moment v boji za uznání diferencovaného občanství.

Rozbor literatury a použitých zdrojů

Kromě níže citovaných autorů Taylora a Kymlicky, ve své práci čerpám z několika primárních zdrojů, a to především z oficiálních dokumentů kanadské vlády či starších dokumentů Velké Británie. Ať už se jedná o tzv. Královskou proklamaci z roku

1763, tzv. Gradual Civilization Act z roku 1857 či Indiánský zákon z roku 1867, jejichž originály jsou dostupné na internetu. Z novějších primárních dokumentů je pro mou práci důležitá tzv. Hawthornova zpráva, pojednávající o životních podmínkách původních obyvatel a navrhuující koncept „občanů plus“, která vychází z průzkumu vedeného v letech 1966-1967. Hawthornova zpráva byla zadána k vypracování Ministerstvem pro občanství a přistěhovalectví, nikoli Ministerstvem pro indiánské záležitosti a severní rozvoj jak by mohl obsah napovídat. Možná právě proto byl jedním z hlavních výstupů zprávy koncept „občanství plus“.²

Jedním z nejdůležitějších děl celé práce je Prohlášení kanadské vlády v otázce indiánské politiky, v textu dále označováno jako tzv. Bílá kniha, z roku 1969. Tento dokument je jakýmsi ideologickým oponentem Hawthornovy zprávy, protože nebere v potaz její návrhy odlišného postavení statutárních Indiánů, ale naopak je jeho cílem jejich asimilace a zavedení rovného občanství bez rozdílů.

Dalším zásadním dílem je dokument Občané plus, reakce původních obyvatel na vládní prohlášení, známé jako tzv. Červená kniha z roku 1970. V Červené knize Indiáni argumentují proti asimilačním snahám liberální vlády a odvolávají se právě na Hawthornovu zprávu a její koncept „občanů plus“.

Co se týče sekundární literatury, používám převážně díla kanadských autorů. Jedná se například o knihu politologa Alana Cairnse vydanou v roce 2000. Publikace nazvaná příznačně *Citizens plus: Aboriginal Peoples and the Canadian State* se stala důležitým argumentačním dílem podporujícím diferencované občanství statutárních Indiánů v Kanadě. Cairns působil v Hawthornově komisi a její výsledky ovlivnily jeho dílo.

Cenným zdrojem informací je obsáhlé dílo historičky Olivie Dickasonové (*Canada's First Nations*), která obdržela několik ocenění za boj za práva původních obyvatel a měla předky z řad Métisů. Kniha akademiků Johna a Virginie Friesenových (*First Nations in the twenty-first century: contemporary educational frontiers*) se zaměřuje na praktičtější oblasti jako je ekonomická situace Indiánů, jejich školství, vzdělanost či zdravotnictví.

John Miller (*Lethal legacy*), odborník na vztahy původních obyvatel a kolonizátorů, se domnívá, že bez znalostí historického pozadí nemůže společnost

---

1 Alex McLean, „The application of the concept of „citizens plus“ to status Indians in Canada“ (diplomová práce, University of Saskatchewan, 2000), 3.

porozumět současné situaci a vyrovnat se s problematickými vztahy s původními obyvateli. Vydal tedy v roce 2004 knihu, která se snaží tuto problematiku alespoň částečně objasnit.

Dalším hodnotným zdrojem pro mou práci jsou internetové stránky kanadské vlády, statistického úřadu, kanadská encyklopedie či stránky původních obyvatel zabývající se jejich historií a podobně. Vzhledem k tomu, že v české literatuře není o tomto tématu příliš pojednáváno, čerpá práce z převážně anglicky psané literatury. Jediným českým zdrojem jsou *Dějiny Kanady* od Lenky Rovné a Miroslava Jindry, zabývající se dějinami Kanady od jejich počátků zhruba do konce dvacátého století.

Teoretický rozbor

V následujících odstavcích se prostřednictvím důležitých autorů pokusím nastínit teoretické základy souboje mezi univerzálním a diferencovaným občanstvím.

Prvním z autorů věnujících se této problematice je kanadský filozof Charles Taylor, který napsal v roce 1992 esej pojednávající o politice uznání (*Multikulturalismus: Zkoumání politiky uznání*). Myslím si, že Charles Taylor ve své esaji výstižně shrnuje dva hlavní principy, které se střetávají v problematice práv kanadských původních obyvatel. Jedná se o názor, že všichni obyvatelé Kanady by měli mít stejná práva, možnosti, občanství. Na druhé straně potom leží politika difference, tedy názor, že některé skupiny obyvatel by měli mít určitá práva a výhody navíc, například za to, jak byli v minulosti kolonizováni, ponižováni, nuceni přecházet na jinou víru a podobně.

Taylor tvrdí, že mezi uznáním, případně neuznáním nebo zneuznáním jedince a jeho identitou existuje souvislost. Tuto tezi promítá i na autochtonní a kolonizované národy. Touha po uznání je podle něj základní lidskou potřebou.³ Ovšem uspořádání světa se změnilo. Zatímco dříve se lidé posuzovali a uznávali podle společenského postavení, dnes jsou vybízeni k tomu, aby našli svůj vlastní způsob bytí.⁴ Potom co společnost přešla od cti a uznávání výše postavených k hledání vlastní důstojnosti, vyvinula se politika univerzalizmu, která zdůrazňuje, že důstojnost je něco, co náleží stejnou měrou všem občanům, a která svým obsahem směřuje k přizpůsobení a

---

² Olive Patricia Dickason, *Canada's first nations: a history of founding peoples from earlier times* (Toronto: University of Oklahoma Press: Norman, 1992), 384.

³ Charles Taylor, *Multikulturalismus: Zkoumání politiky uznání* (Praha: Nakladatelství Epoque, 2004), 45.

⁴ Taylor, „Multikulturalismus“, 51.

vyrovnání práv a nároků. Za každou cenu chce zabránit stavu, v němž existují občané „první“ a „druhé kategorie“.⁵

Z vývoje moderní představy o identitě vyšla politika diference. Podle tohoto pojetí má být každý člověk uznáván pro svou jedinečnou identitu. Zatímco politika všeobecné důstojnosti směřuje k něčemu univerzálnímu, k něčemu, co je stejné pro všechny, tedy k identickému souboru práv a svobod, politika diference vyžaduje, aby byla uznávána jedinečná identita tohoto jedince či této skupiny, jejich zvláštnost vůči všem ostatním. Základem je předpoklad, že tato zvláštnost byla dosud přehlížena, opomíjena a asimilována dominantní identitou a tato asimilace je smrtelným hříchem páchaném na ideálu autenticity. Na základě politiky diference, by tedy příslušníci původních kmenů v Kanadě měli získat určitá práva a plné moci, jež jiným Kanadčanům nepřísluší.⁶

Taylor ve své knize rovněž objasňuje teorii liberalismu, se kterou pracuje i kanadský politický filozof Will Kymlicka. Jedním ze základů liberalismu je teze, že lidská důstojnost spočívá především v autonomii, tj. ve schopnosti každé osoby určovat své pojetí dobrého života. Liberální společnost by měla zůstat vzhledem k dobrému životu neutrální. Mezi základní a klíčová práva liberální tradice patří právo na život, na svobodu, na spravedlivý proces, svoboda slova, svobodné praktikování náboženství atd.⁷ V tomto směru se ovšem provinily západní společnosti, když kolonizovali nové země a jako kolonizátoři vstúpili původním obyvatelům obraz kolonizovaných. To byla jejich hlavní zbraň. Snažili se porovnávat okolí podle svých severoatlantských měřítek a podle toho se chovat k ostatním. Za to dluží západní civilizace všem kulturám rovný respekt. Nezáleží na tom, jestli v našem zkoumání jiných kultur najdeme nebo nenajdeme velké hodnoty, ale jde o to přistupovat ke všem stejně, s rovným uznáním. Taylor věří, že je možné vytvořit neutrální půdu, na níž se mohou setkávat a společně žít lidé všech kultur.⁸

Will Kymlicka se ve svých pracích soustředí na vztahy mezi individuální svobodou a společenskými kulturami. Tyto kultury poskytují jedincům smysluplný život v celém spektru lidských aktivit, včetně těch společenských, vzdělávacích,

---

5 Taylor, „Multikulturalismus“, 56.

6 Tamtéž, 58.

7 Tamtéž, 77.

8 Tamtéž, 84.

náboženských, rekreačních či ekonomických, ať ve veřejné nebo soukromé sféře.⁹ Společenské kultury by se v Kymlickově pojetí daly považovat za národy, které poskytují kulturní základ pro rozhodnutí jednotlivců. Společnost by podle něj měla jednotlivým skupinám poskytovat zvláštní práva, aby ochránila jejich kulturu, ovšem jednotlivci by měli mít zároveň možnost z těchto skupin odejít. V liberálních demokraciích je dominantní kultura schopná hájit své vlastní zájmy, což se ovšem ne vždy dá říci o kulturách minoritních. Tato situace by mohla být vyřešena právě diferencovaným občanstvím, které by zahrnovalo teritoriální autonomii, jazyková práva, speciální práva veta či zaručení reprezentace. Kymlicka hájí politiku difference především ve vztahu k původním obyvatelům Kanady. Považuje je za znevýhodněnou skupinu obyvatel, u které nutnost kulturní integrity a určení vlastní koncepce správného života vyžaduje příznání více zdrojů a práv než u jiných skupin obyvatel.¹⁰

Kymlicka tvrdí, že základním zájmem jednotlivců je vést dobrý život, ovšem k tomu je potřeba svobodné prostředí, ve kterém si každý může určit hodnoty, podle kterých posuzuje jaký způsob života je dobrý. Lidé by měli dostat uznání toho, kým jsou. Pokud jsou jednotlivci připraveni o svou kulturu, sestávající ze společného jazyka, hodnot, institucí, zvyků, trpí jejich morálka a jsou znevýhodněni proti těm, kteří mohou pracovat a žít v prostředí vlastního jazyka a kultury. Proto liberální principy svobody a rovnosti za určitých podmínek vyžadují pro některé skupiny odlišná práva v zájmu ochrany jednotlivců před potenciální ztrátou jejich kultury.¹¹

Definice pojmů

Pro lepší pochopení celé problematiky je důležité vysvětlit některé další pojmy, které se v ní objevují. Již samotný pojem *původní obyvatelé* je problematický, protože v Kanadě žije několik skupin obyvatel, které se označují pojmem *původní obyvatelé*. Pro samotné pojmenování původních obyvatel existuje mnoho různých variant. Ústava Kanady používá pojem *Aboriginal peoples*, který v sobě podle definice v článku 35 zahrnuje Indiány, Métisy a Inuity.¹² V některých textech je také možné se setkat s výrazem *First Nations*, první národy, nebo *Native peoples*, v českém překladu rovněž *původní obyvatelé*. V českém prostředí se sice setkáváme s pojmem *Aboriginci*,

---

9 Will Kymlicka, *Multicultural citizenship: a liberal theory of minority rights* (Oxford: Clarendon Press, 1995), 76.

10 McLean, „The Application“, 30.

11 Kymlicka, „Multicultural citizenship“, 126.

ovšem ten je užíván převážně v souvislosti s původními obyvateli Austrálie. Proto budu ve své práci užívat pouze překlad původní obyvatelé.

Pro lepší představu o tom, o jak velké skupině obyvatel se v práci hovoří, dodávám, že k identitě původních obyvatel se dnes podle sčítání lidu z roku 2009 hlásí zhruba 1 170 000 obyvatel z celkového počtu 31 240 000.¹³ Mezi původní obyvatele Kanada řadí jak obyvatele, kteří žijí v rezervacích, tak lidi, kteří žijí ve městech.

Dále je třeba vysvětlit, kdo je vlastně Indián, kdo je Inuit a kdo je Métis. Indián je výraz užívaný Evropany pro původní obyvatelstvo Jižní, Střední a Severní Ameriky. Výjimku tvoří obyvatele arktických oblastí Kanady a Grónska. Těmto obyvatelům se původně říkalo Eskymáci, což v jejich řeči znamená „pojídači masa“. Inuité toto označení odmítají a považují za hanlivé. Naopak „Inuité“ znamená v jejich řeči „lidé“ a proto se tak později začali označovat.

Indiáni se v Kanadě dělí na tzv. statutární a nestatutární.¹⁴ Statutární se dále větví na dvě skupiny. První jsou tzv. *Treaty Indians*, čili Indiáni, kteří patří do jednoho z kmenů Indiánů či původních obyvatel (*First Nations*), kteří podepsali smlouvy s britskou korunou a jsou zahrnuti v Indiánském zákoně (*Indian Act*).¹⁵ Druhou skupinou statutárních Indiánů jsou registrovaní Indiáni, kteří žijí na území, na které se smlouvy nevztahují nebo tam nebyly uzavřeny.

Nestatutární Indiáni nemají právo na registraci nebo ztratili svůj status, aniž by ztratili indiánskou identitu a mají indiánské předky. V této souvislosti se často používá pojem *enfranchisement*, který by se dal volně přeložit jako osvobození, ztráta statusu. Používá se v případě, že Indián ztratí svůj status dobrovolně nebo na základě nějakých okolností, jako např. svatba indiánské ženy s mužem bez statusu (platilo až do roku 1985). Na další byl často vyvíjen nátlak a vzdali se svého statusu sami. Důležitou roli zde sehrál také Indiánský zákon, který stanovoval podmínky pro udržení statusu. O tomto zákoně bude podrobněji pojednáno níže.

Métisové jsou zvláštní skupinou obyvatel. Jedná se o míšence mezi původními obyvateli a evropskými přistěhovalci v Kanadě i USA. Přátelské vztahy kolonistů s domorodými obyvateli vedly i ke smíšeným manželstvím a vytvoření etnické skupiny

12 „Constitution Act 1982“, Government of Canada, Justice Laws Website, <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/Const/page-16.html#h-52> (staženo 19. 11. 2012).

13 „Aboriginal identity population“, Statistics Canada, <http://www.statcan.gc.ca/tables-tableaux/sum-som/101/cst01/demo60a-eng.htm> (staženo 12. 3. 2013).

14 „Registered or Treaty Indian status of person“, Statistics Canada, <http://www.statcan.gc.ca/concepts/definitions/aboriginal-autochtone4-eng.htm> (staženo 12. 3. 2013).

Métisů.¹⁶ V Kanadě jsou uznáváni jako jedna z oficiálních národností.¹⁷ Ač neexistuje žádný zákon podobný *Indian Act* pro Métisy či Inuity, jsou uznáni v ústavě a drží při sobě jako národ.¹⁸

V Kanadě žije dle statistiky z roku 2009 téměř 700 tisíc Indiánů, 400 tisíc Métisů a 50 tisíc Inuitů. To znamená, že z celkové kanadské populace je 3,75% původních obyvatel, kteří se dělí na 2,23% Indiánů, 1,25% Métisů a 0,16% Inuitů.¹⁹

V této práci bude vzhledem k tématu řeč převážně o Indiánech, tedy původních obyvatelích, kteří se zaregistrovali jako potomci indiánských kmenů, protože těm byla určena vládní Bílá kniha. Obecně většina vládních vyjádření a zákonů se týká statutárních Indiánů, přesto je třeba brát v potaz, že nejsou jedinými původními obyvateli a Inuité i Métisové jsou nakonec v roce 1982 rovněž zakotveni v ústavě a hlásí se také o svá práva.

Další věcí, kterou bych ráda definovala, je význam slova *asimilace*. Asimilace je proces, při kterém dominantní kultura nebo společnost absorbuje jednotlivce nebo skupinu odlišné kultury, náboženství a podobně. Cílem tohoto procesu je zapojit menšinu do většinové společnosti natolik, že nebude rozpoznatelná od zbytku společnosti. Přesto je vzácností, aby se menšinová skupina úplně vzdala svých kulturních návyků jako je náboženství, stravování, estetické názory atd. Asimilace může být rovněž dobrovolná, ačkoli většinou se tak děje pod nátlakem většinové společnosti.²⁰ Asimilacionismus pak lze označit za požadavek na přizpůsobení kulturních vzorců menšinových skupin vzorcům většinové kultury. Tato snaha neuznává diverzitu a sociokulturní rozmanitost jako pozitivní společenský jev, staví se proti projevům menšinových kultur a je prostředkem nedobrovolné asimilace.²¹

15 „Indian Act 1876“, <http://www.aldervillefirstnation.ca/ecdev/files/1876IndianAct.pdf> (staženo 24. 11. 2012).

16 Lenka Rovná a Miroslav Jindra, *Dějiny Kanady* (Praha: Lidové noviny, 2000), 34.

17 „Genealogy and Family History“, Library and Archives Canada, <http://www.collectionscanada.gc.ca/genealogie/022-905.004-e.html> (staženo 12. 3. 2013).

18 viz např. The Métis Nation of Canada, <http://www.metisnationofcanada.org/> (staženo 20. 3. 2013).

19 „Aboriginal identity population“, Statistics Canada, <http://www.statcan.gc.ca/tables-tableaux/sum-som/101/cst01/demo60a-eng.htm> (staženo 12. 3. 2013).

20 „Assimilation“, Encyclopedia Britannica, <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/39328/assimilation> (staženo 7. 4. 2013).

21 „Asimilace“, Programy sociální integrace, http://www.integracniprogramy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=752:asimilace&catid=550:h1-slovniek-pojm&Itemid=339 (staženo 7. 4. 2013).

Kvůli dalšímu vývoji v Kanadě je podle mě důležité vysvětlit také pojmy *multikulturalismus* a *pluralismus*, protože právě tyto pojmy se objevují v souvislosti s řešením souboje univerzálních a diferencovaných práv.

Multikulturalismus je jednou z forem politiky identity. Slovo multikulturalismus se bylo poprvé použito pro vyjádření stavu švýcarské jednotné občanské společnosti i při značných kulturních rozdílech. Multikulturalismus se tedy stal synonymem pro ideální společnost lidí, kteří při různém etnickém, kulturním či náboženském původu, identitě a tradicích spolu žijí ve vzájemné harmonii.

Multikulturalismus předpokládá, že společnost je obohacena, pokud se skládá z více kultur. Pokud se mezi těmito kulturami objevují konflikty, je to dáno špatnou tolerancí vůči menšinám ve společnosti. Cílem multikulturalismu je ideální, rovnocenná společnost sestávající se z více kultur. Střetávají se zde různé rasy, etnika či náboženská přesvědčení, ovšem žijí vedle sebe bez problémů a konfliktů. Všech členům společnosti by měla být přiznána stejná práva, a tudíž se nemusí vzdávat své kulturní či náboženské identity.²²

V souvislosti s multikulturalismem se často zmiňuje také pojem pluralismus. Pluralismus je filozofickým směrem, který uznává existenci více podstat a v politické vědě se o něm hovoří v souvislosti s prospěšností většího množství ekonomických a ideologických nátlakových skupin.²³ Pluralismus se větví na pluralismus kulturní, náboženský, filozofický atd. Pro mou práci je důležitý kulturní pluralismus, který se zabývá řešením soužití více kultur v rámci jednoho státu. Zkoumá pozitivní i negativní dopady, které se zde vyskytují, hledá jejich východiska a hranice soužití. Rozdíl mezi pluralismem a multikulturalismem je ten, že multikulturalismus automaticky předpokládá, že soužití různých kultur je možné a bezkonfliktní. Pluralismus se dívá na multikulturní realitu spíše kritickým pohledem a snaží se nalézt nikoliv zcela ideální, ale reálné řešení, které by neohrozilo stabilitu státu.

Podle Tima Schoulse, působícího na univerzitě ve Vancouveru a specializujícího se na kanadskou politiku, politické teorie a původní obyvatelé Kanady, je pluralismus často chápán jako veřejné uspořádání, kde odlišné skupiny žijí vedle sebe v podmínkách vzájemného uznání a ujištění, ovšem co se rozumí uznáním a ujištěním už závisí na

---

22 Zuzana Kosová, *Multikulturalismus jako důsledek globalizace* (diplomová práce, Masarykova univerzita v Brně, 2009), 8.

23 „Pluralism“, *Encyclopedia Britannica*, <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/465174/pluralism> (staženo 20. 4. 2013).

úhlu pohledu.²⁴ Tím se vracíme k podstatě celé problematiky objevující se již na začátku práce v myšlenkách Charlese Taylora, to jest k uznání. Schouls tvrdí, že identita je o patření někam, o hodnotách sdílených mezi jedinci a o odlišnostech mezi nimi. Identita dává jedincům pocit stability, ale je zároveň o konfliktu mezi jinými identitami. Členové menšinové skupiny se často cítí diskriminováni vládami či společnostmi jako celkem a navíc často nemají velkou formální moc ve srovnání se státem, ve kterém žijí. Většinou chtějí vlastní prostor, kde by mohli vyjádřit svou odlišnou identitu a součástí jejich hlavní snahy je být uznán dominantní většinovou společností. Někteří chtějí rozšíření práv politické autonomie, jiní zase politické začlenění.²⁵

1. Historický nástin

V této části je uveden přehled klíčových dokumentů týkajících se práv původních obyvatel před přijetím vládního konceptu v roce 1969.

V roce 1756 se v Evropě rozhořela tzv. sedmiletá válka, která zásadní měrou ovlivnila mocenské poměry v Severní Americe. Anglie využila vázanosti Francie v Evropě a podnikla rozhodný útok na její koloniální říši. Po dlouhém obléhání padl po bitvě na Abrahamových planinách v roce 1759 do rukou Angličanů Quebec. O rok později dobyli Angličané i Montréal. Vyčerpaná a poražená Francie musela přistoupit na tvrdé podmínky a pařížským mírem z roku 1763 ztratila veškerá území v Severní Americe.²⁶

V tom samém roce vydal anglický král Jiří III. královskou proklamaci, v níž potvrzuje britské nároky na území v Severní Americe po vyhrané sedmileté válce. V proklamaci je vlastnictví Severní Ameriky připsáno králi Jiřímu, ovšem je zde také uvedeno, že právo původních obyvatel na půdu existovalo a existuje. Půda původních obyvatel bude považována za jejich, dokud nebude smluvně přenechána britské koruně. Rovněž platí zákaz nároků přistěhovalců na tuto půdu. Ti si tuto půdu mohou nárokovat pouze za předpokladu, že byla nejprve vykoupena britskou korunou a následně prodána novým osadníkům. Proklamace rovněž říká, že půda původních obyvatel může být vykoupena pouze britskou korunou.²⁷

---

24 Timothy A. Schouls, *Shifting boundaries: aboriginal identity, pluralist theory, and the politics of self-government* (Vancouver: UBC Press, 2003), 8.

25 Schouls, „Shifting boundaries“, 18.

26 Rovná, Jindra, „Dějiny Kanady“, 37.

27 „The Royal Proclamation“, The Avalon Project, Yale Law School, http://avalon.law.yale.edu/18th_century/procl1763.asp (staženo 22. 4. 2013).

Proklamace se stala klíčovým dokumentem a legálním nástrojem na definici a ochranu práv původních obyvatel a jejich nároků na půdu. Díky těmto pasážím se jí začalo přezdívat „Indiánská Magna Charta“ nebo „Indiánská listina práv“. Král Jiří v reakci na několik násilných akcí Indiánů vůči britským zástupcům vyhradil určitá území na západě země pro některé kmeny Indiánů jako jejich lovecké území pod královou ochranou.²⁸

V podobném duchu se neslo nařízení, které schválil parlament Velké Británie v roce 1850, a které neslo název Nařízení na ochranu Indiánů Horní Kanady před zneužíváním, okupováním, před neoprávněným vstupem na jejich majetek a před zraněním (*An act for the protection of the Indians in Upper Canada from imposition, and the property occupied or enjoyed by them from trespass and injury*). Je zde rovněž potvrzeno, že indiánský majetek může být používán či odkoupen pouze se souhlasem pověřence britské koruny. Pokud se někdo nepovoláný usadí, okupuje či vstoupí na indiánskou půdu, může na něj být příslušným komisařem podána stížnost.²⁹

Přistěhovalci z Anglie řešili od prvopočátků problém původních obyvatel a od začátku se snažili o jejich začlenění do své společnosti. Přesto, že uznávali jejich nároky na půdu a zaručovali jejich ochranu, usilovali Britové o jejich asimilaci. To je zřejmé mimo jiné z dokumentu vydaného pod hlavičkou královny Viktorie – Nařízení o podpoře postupné civilizace indiánských kmenů a změně práv týkajících se Indiánů (*Act to encourage the gradual civilization of Indian tribes in this province, and to amend the laws relating to Indians*) z roku 1857. Již v preambuli je zmíněno, že je třeba odstranit všechny zákonné rozdíly mezi indiánskými kmeny a ostatními obyvateli území spravovaného britskou korunou.³⁰ Zároveň jsou zde definováni Indiáni, kterých se nařízení týká, spolu s tím komisaři, kteří měli prověřovat příslušnost jedinců k jednotlivým kmenům. Dále je zde dáno, za jakých podmínek se Indián stává součástí většinové společnosti. Muselo se jednat o indiánského muže staršího jednadvaceti let,

---

28 „Royal proclamation 1763“, The Canadian Encyclopedia, <http://www.thecanadianencyclopedia.com/articles/royal-proclamation-of-1763> (staženo 10. 4. 2013).

29 „An act for the protection of the Indians in Upper Canada from imposition, and the property occupied or enjoyed by them from trespass and injury“, Provincial Statutes of Canada, (Toronto: S. Derbishire & G. Desbarats, 1850), 1409, <http://signatoryindian.tripod.com/routingusedtoenslavethesovereignindigenouspeoples/id15.html> (staženo 11. 4. 2013).

30 „Act to encourage the gradual civilization of Indian tribes in this province, and to amend the laws relating to Indians“, Statutes of the province of Canada, (Toronto: S. Derbishire & G. Desbarats, 1857), 84, <http://signatoryindian.tripod.com/routingusedtoenslavethesovereignindigenouspeoples/id10.html> (staženo 11. 4. 2013).

který umí mluvit, číst a psát buď anglicky nebo francouzsky, je dostatečně pokročilý v základních odvětvích vzdělání, má dobrý morální charakter a nemá dluhy. Při splnění těchto podmínek byl guvernérem provincie zapsán do seznamu a nebylo s ním dále zacházeno jako s Indiánem, ale jako s jakýmkoli jiným občanem. Měl právo vybrat si jméno, pod jakým byl nadále registrován.³¹ V nařízení se dostává do praxe přesun území vyhrazených pro Indiány blíže k osadám kolonistů, aby se pod jejich vlivem urychlila indiánská civilizace. Tento proces se stal oficiální vládní politikou a vytvořil zároveň pojem *enfranchisement*, čili dobrovolné vzdání se indiánského statusu. Od uvedení tohoto nařízení do roku 1876 však možnost vzdání se svého statusu využil pouze jeden Indián, Elias Hill, který ovšem kvůli protestům svého kmene nezískal půdu slíbenou za vzdání se statusu vládou. Kmeny se bouřily proto, že vláda slibovala půdu, která jim patřila.³²

Další z listin upravujících životní podmínky Indiánů je Zákon o postupném nabývání svobody (*Gradual Enfranchisement Act*) z roku 1869, který upravuje podmínky postupného zapojení Indiánů do většinové společnosti a zlepšuje uspořádání jejich záležitostí. Jsou zde opět definovány podmínky nakládání s majetkem. Rovněž je zde popsána regulace konzumace alkoholu a to, jak bude nakládáno s těmi, kteří jim alkohol neoprávněně nabídnou. Součástí je i definice toho, kdo má nárok na dědictví, na roční poplatky za jejich půdu nebo to, že indiánská žena, která si vezme muže jiného původu, ztrácí nároky, které mají Indiáni zahrnutí v tomto nařízení (pomoc v nemoci, podpora při ovdovění a podobně). Byl zaveden systém volby kmenové rady, který zůstává v zákoně dodnes a také komisař, který rozhodoval například o tom, kdo je dobrého charakteru a zaslouží si příslušné výhody.³³

V roce 1867 byl přijat Britský severoamerický zákon (*British North America Act*) a britské severoamerické provincie sjednocené Kanady (Ontaria a Quebecu), Nového Skotska a Nového Brunšviku vytvořily nezávislé dominium Kanady. Federální vláda se rozhodla, že přes vzdálenosti a rozdíly mezi kmeny původních obyvatel sjednotí zákony a pravidla, kterými se budou řídit. Z částí koloniální legislativy, mimo jiné také z nařízení z let 1857 a 1869, byl v roce 1876 sestaven a přijat Indiánský zákon

---

31 Tamtéž, 85.

32 Tom Flanagan, Christopher Alcantara, André Le Dressay, *Beyond the Indian Act: restoring Aboriginal property rights* (Montréal: McGill-Queen's University Press, 2011), 64.

33 „An Act for the gradual enfranchisement of Indians, the better management of Indian affairs, and to extend the provisions of the Act“, Aboriginal Affairs and Northern Development Canada, <http://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100010204/1100100010206> (staženo 11. 4. 2013).

(*Indian Act*).³⁴ Předchozí dokumenty se snažily motivovat Indiány k dobrovolnému vzdání se svých privilegií a zapojení se do většinové společnosti. Tyto snahy byly neúspěšné, Indiáni neměli o vzdání se svých práv zájem.

V rámci Indiánského zákona byl sestaven seznam osob, které jsou pod tímto zákonem registrováni a mají status Indiána. Nárok se získával pokrevní příslušností anebo v případě neindiánských žen mohl být statut indiána udělen na základě sňatku. Naopak indiánská žena, která se provdala za muže neindiánského původu, ztratila všechna svá specifická práva i status a zařadila se tím mezi ostatní Kanadany.

Co se týče „poloindiánů“, tedy osob ze smíšených manželství, smíšeného původu jako jsou Métisové, ti neměli na indiánský status nárok. V roce 1885 shrnul vládní postoj k tomuto tématu první kanadský premiér John A. Macdonald když pravil, že pokud jsou to míšenci, jsou (podle názoru vlády) bílí. Zároveň s Indiánským zákonem vznikla možnost trestu pro ty původní obyvatele, kteří opustili jim určené území nebo na těchto územích prodávali alkohol.

Cílem Indiánského zákona tedy bylo přimět co nejvíce Indiánů k vzdání se svých privilegií a pokud nechtěli dobrovolně, tak uzákonit takové podmínky, aby jich co nejvíce přešlo pod kanadské občanství a tím byli asimilováni. Zákon tedy rozlišoval občanství Indiánů a jejich zvláštní práva a kanadské občanství udělované většině Kanadánů. V průběhu let byl několikrát upraven, některá nařízení byla odvolána, některá přidána a některá se časem přestala dodržovat.³⁵

Pojmem, který hraje v této problematice také důležitou roli, jsou číslované smlouvy (*Numbered Treaties*). Jedná se o název pro sérii jedenácti smluv, uzavřených v letech 1871-1921, které podepsali zástupci původních obyvatel se zástupci britské koruny. Indiáni těmito smlouvami předali velké části půdy do rukou přistěhovalců výměnou za peněžní statky, ale také za závazky federální vlády, která přislíbila založení rezervací, roční renty i právo na lov a rybolov. Ty kmeny, které podepsaly tyto smlouvy, měly od té doby zvláštní vztah s federální vládou, na rozdíl od jiných původních obyvatel, kteří své nároky museli stavět na jiných kamenech.³⁶ Číslované

---

34 „The Indian Act“, Indigenous Foundations, University of British Columbia, <http://indigenousfoundations.arts.ubc.ca/?id=1053> (staženo 11. 4. 2013).

35 „Aboriginals: Treaties and relations“, Canada in the making, http://www.canadiana.ca/citm/themes/aboriginals/aboriginals8_e.html#indianact (staženo 16. 4. 2013).

36 „Assembly of First Nations“, The Canadian Encyclopedia, <http://www.thecanadianencyclopedia.com/articles/assembly-of-first-nations> (staženo 7. 4. 2013).

smlouvy nebyly prvními ani posledními důležitými dohodami mezi původními obyvateli a kolonisty, ovšem staly se základem pro jejich vzájemnou komunikaci.³⁷

Ve stejném roce jako vznikl Indiánský zákon, byla také podepsána další z číslovaných smluv. Na ní je vidět postup, jakým se kolonizátoři posouvali ve svém osídlování země dál na západ a potřebovali si zajistit více půdy. Kmeny žijící na dnešních územích Alberta a Saskatchewanu nejprve nechtěli smlouvu podepsat a vydat nově příchozím svá území, ale vzhledem k ubývajícímu počtu bizonů a další vysoké zvěře důležité pro jejich obživu začali hladovět a nakonec jim nezbylo nic jiného, než smlouvu podepsat a uchýlit se na rezervovaná území. Součástí smlouvy číslo šest bylo mimo jiné i právo na použití léků a lékařské výbavy uložené u agenta dohlížejícího na tuto oblast. Toto právo si později mnozí původní obyvatelé rozšířili i na další území a dokonce začali nárokovat jako právo na zdravotní péči zdarma.³⁸

V roce 1880 vznikl Úřad pro indiánské záležitosti a od této doby do zhruba 50. let 20. století se dá mluvit o éře, kdy měla hlavní slovo asimilace. Vláda se snažila o změnu způsobu života Indiánů z kočovného na zemědělský. Chtěla, aby se usadili na vymezených územích a přijali jejich víru, křesťanství. Jedním z důležitých prostředků této asimilační strategie byly rezidenční školy, které měly za úkol převychovávat děti původních obyvatel. Děti byly odebírány z rodin, dostaly nová jména, byly ostříhány a snažili se je vést k jiné víře i kultuře. V těchto školách byl kladen důraz na angličtinu, hry západní kultury a byla potlačována jejich kultura původní. Historie ukázala, že tato strategie nebyla úspěšná a nepomohla ani jedné skupině obyvatel. Ač původní obyvatelé měli o vzdělání zájem, a podle číslovaných smluv na něj měli i právo, odmítali asimilační prvky s tím spojené.³⁹ Většina rezidenčních škol se nacházela v západních oblastech Kanady, Britské Kolumbie či Severo-západních teritoriích. Důvodem této nerovnováhy bylo to, že Indiáni na východě byli v častějším kontaktu s přistěhovalci z Evropy, tudíž byli více pod vlivem většinové společnosti a nepotřebovali být tolik zapojeni do asimilačních programů.

Ve 40. letech 20. století se začala projevovat nefunkčnost asimilačních snah, školy neplnily svůj účel a církve odstupovaly od spolupráce. Populace původních obyvatel začala narůstat a stát nebyl schopen financovat výstavbu nových škol.

---

37 „Numbered Treaties“, Encyclopædia Britannica, <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1386004/Numbered-Treaties> (staženo 7. 4. 2013).

38 „Treaty Research Report - Treaty Six (1876)“, Aboriginal Affairs and Northern Development Canada, <http://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100028706/1100100028708#chp3> (staženo 17. 4. 2013).

Rezidenční školy existovaly ve spolupráci s církví až do roku 1969, kdy vláda rozhodla o jejich postupném uzavírání.

Federální vláda se v rámci Indiánského zákona a jeho rozšíření snažila potlačit zvyky původních obyvatel a asimilovat je co nejdříve to bude možné. V rámci tohoto plánu byly v roce 1884 zakázány potlače. Potlače jsou slavnosti Indiánů, převážně žijících na pobřeží Tichého oceánu, které jsou jakýmsi vyvrcholením jejich společenského života. Indiáni si na nich ujasňují a upevňují svoje sociální postavení, v maskách provozují rituální tance a obdarovávají přítomné. Přes zákaz federální vlády v roce 1884 se však potlače tajně konaly, až byly v roce 1951 v omezené míře opět povoleny.⁴⁰

Důvodem pro zákaz potlačů byla snaha o změnu vztahu Indiánů k majetku a osobnímu vlastnictví. Misionáři a vládní agenti věděli, že potlače jsou integrální součástí indiánské kultury a sdílení majetku a potravy k nim patří, přesto jim tento systém přišel jako nepřiměřený a nehospodárný a snažili se převést Indiány z ekonomického systému přerozdělování na systém soukromého vlastnictví. Vzhledem k dlouhé historii potlačů se jednalo o ambiciózní plán.⁴¹

Dalo by se říci, že většina vládních iniciativ, tj. Nařízení o postupné civilizaci indiánských kmenů, zavedení systému kmenových rad, federálně podporovaný systém nábožensky vedených indiánských rezidenčních škol, uvedení jejich náboženských obřadů mimo zákon, byly kroky založené na přesvědčení, že původní obyvatelé Kanady jsou národy na konci cesty a jejich osudem je zmizet pod federálním vlivem ve zrychleném procesu přechodu z indiánského barbarství do kanadské civilizace.⁴²

Ovšem po konci druhé světové války se rodí nový zájem o lidská práva a s nimi i o původní obyvatele. Ve stejné době se začaly rozvíjet sociální vědy a rostl také počet politických organizací, včetně těch vytvořených původními obyvateli.⁴³ Kanadští občané byli šokováni krutostmi války, začali se více zajímat o koncept lidských práv a zjistili, že původní obyvatelé jsou v jejich zemi těmi nejvíce znevýhodněnými. Zároveň účast původních obyvatel v armádě a v bojích zdůraznila jejich přínos jako národa. Toto poznání zároveň s kanadskou účastí na Všeobecné deklaraci lidských práv vzniklé pod

---

39 James Rotger Miller, *Lethal Legacy: current native controversies in Canada* (Toronto: M&S, 2004), 243.

40 Rovná, Jindra, „Dějiny Kanady“, 18.

41 „The Indian Act“, Indigenous Foundations, University of British Columbia, <http://indigenousfoundations.arts.ubc.ca/?id=1053> (staženo 11. 4. 2013).

42 „Assembly of First Nations“, Oxford Companion to Canadian History, <http://www.answers.com/topic/assembly-of-first-nations> (staženo 17. 4. 2013).

hlavičkou Spojených národů vedlo v roce 1951 k revizi Indiánského zákona. Indiáni mohli opět vykonávat své zvyky a tradice jako například potlače. Bylo jim rovněž dovoleno vstupovat do sportovních hal nebo sázet v hernách, ovšem nařízení o zákazu alkoholu byla naopak ještě utužena. Indiáni se také mohli pohybovat ve svých ceremoniálních oblecích mimo rezervaci bez povolení agenta a jejich ženy mohli volit ve volbách do kmenových rad. Cílem vlády bylo přejít od jednání s Indiány jako s chráněnci k jejich zapojení do kanadské občanské společnosti.⁴⁴

Demokratizační společensko-politický proces druhé poloviny 20. století se dotkl také etnicky jedinečně strukturované země jako je Kanada a ta v 60. letech přijala program, kterým chtěla pozitivně a demokraticky vyřešit společenskou situaci, která se vyznačovala odporem vůči dosud převládající tendenci postupně asimilovat příslušníky různých etnických skupin. Prosadila se myšlenka kulturní „mozaiky“, vzájemné spolupráce a koexistence všech etnických a kulturních skupin, které by si ovšem i nadále mohly a měly podržet svoje původní relevantní znaky. Z této představy se nakonec vyvinula idea multikulturalismu.⁴⁵

2. Cesta k bílé knize

Jak už bylo zmíněno, v šedesátých letech probíhala v Kanadě rozsáhlá debata týkající se lidských práv a základních práv občanů. Americké hnutí za občanská práva se přelilo do Kanady a pozornost se soustředila na opomíjené menšiny. Indiánské hnutí a demonstrace kvůli válce ve Vietnamu odehrávající se v USA vystrašily mnohé Kanadany, kteří se báli, že se nepokoje přesunou i do jejich země. V rámci debat o menšinách se projevila myšlenka, pozdvihnout jejich úroveň na úroveň zbytku obyvatel.

V těchto letech došlo k pomyslnému přesunu původních obyvatel z řad audience na hlavní podium.⁴⁶ Ovšem kanadská situace nebyla jedinečná, dalo by se říci, že tento problém byl součástí globálního trendu snah o začlenění menšin a jejich asimilaci.⁴⁷

K významným událostem týkajících se původních obyvatel došlo v letech 1957-1963, kdy byl kanadským premiérem konzervativec John Diefenbaker, který jmenoval prvního senátora z řad původních obyvatel a v roce 1960 udělil původním

43 Miller, „Lethal legacy“, 254.

44 „The Indian Act“, Indigenous Foundations, <http://indigenousfoundations.arts.ubc.ca/?id=1053> (staženo 11. 4. 2013).

45 Rovná, Jindra, „Dějiny Kanady“, 311.

46 Alan C. Cairns, *Citizens plus: aboriginal peoples and the Canadian State* (Vancouver: UBC Press, 2000), 19.

47 Cairns, „Citizens plus“, 24.

obyvatelům právo volit. Přišlo mu nespravedlivé, že nemohou volit v kanadských volbách, aniž by se vzdali svých smluvních práv. Proto slíbil, že jim toto právo udělí, co nejdříve to bude možné v jeho roli premiéra.⁴⁸ Za jeho vlády byla rovněž v roce 1960 přijata Kanadská listina práv (*Canadian Bill of Rights*), předchůdce Kanadské listiny práv a svobod, která se stala součástí kanadské ústavy v roce 1982.⁴⁹

V roce 1963 požádala kanadská federální vláda antropologa Harryho Hawthorna z University of British Columbia o průzkum životních podmínek původních obyvatel Kanady. Zpráva vyšla ve dvou svazcích v letech 1966 a 1967 a byla výsledkem prvního federálně sponzorovaného průzkumu provedeného sociálními odborníky, kteří se snažili o sběr informací o životních podmínkách statutárních indiánů ve všech regionech země. Tři roky se čtyřicet vědců pod Hawthornovým vedením snažilo dát dohromady obraz indiánských ekonomických, sociálních, vzdělávacích a dalších potřeb. Tým vypracoval desítky doporučení určených pro federální i provinciální vlády.⁵⁰ Výsledky mapování situace Hawthornovým týmem byly pro veřejnost i pro vládu překvapivé. Finální zpráva podávala informace o nezaměstnanosti, chudobě, zdravotních problémech a dokonce podvýživě původních obyvatel. Jejich životní podmínky byly pod průměrem, vzdělání nedostačující a průměrný věk nižší než u ostatních obyvatel.

Z tohoto pozorování vzešla klíčová strategie nesoucí označení „občané plus“ (*Citizens plus*) které vyjadřuje, že původní obyvatelé by měli být kanadští občané s určitými speciálními právy navíc.⁵¹ Hawthorn ve své zprávě toto označení obhajuje tím, že Indiáni zatím sdílí pouze málo z bohatství země, kterou obývali předtím, než přišli jiní a začali ji využívat. Komponent plus odkazuje i na zvláštní sliby, kterých se jim dostalo v ústavním dokumentu Královské proklamace a během podpisu číslovaných smluv a vychází z práv, která jim tyto dokumenty garantují.⁵²

Hawthornova zpráva přivedla na světlo světa pojem „občané plus“, který později zafungoval jako protiklad „rovné společnosti“ Pierra Elliota Trudeau. „Občané plus“ je jakási nálepka, která by se dala použít zároveň pro zdůraznění odlišností původních

48 „Diefenbaker and the native vote“, CBC digital archives, <http://www.cbc.ca/archives/categories/politics/rights-freedoms/voting-in-canada-how-a-privilege-became-a-right/diefenbaker-and-the-native-vote.html> (staženo 18. 4. 2013).

49 „Prime Minister John Diefenbaker“, Canada online, <http://canadaonline.about.com/cs/primeminister/p/pmdiefenbaker.htm> (staženo 18. 4. 2013).

50 Robert J. Carney, „The Hawthorn Survey (1966-1967): Indians and Oblates and Integrated Schooling“, *Study Sessions* 50 (Edmonton: University of Alberta, 1983) 609.

51 John a Virginia Lyons Friesen, *First Nations in the twenty-first century: contemporary educational frontiers* (Calgary: Detselig Enterprises, 2005) 81.

52 H. B. Hawthorn (ed.), *A Survey of the Contemporary Indians of Canada, Vol. I and II*, (Ottawa: Indian Affairs Branch, 1966-1967), 13.

obyvatel daných historií a pro znázornění toho, že přes tyto odlišnosti by měli občané získat pocit sounáležitosti. Toto označení, původně určené pouze pro statutární Indiány, ale s možností rozšíření i na Métisy a Inuity, mělo označovat jejich vzdálenost a odloučení, ale zároveň s tím soudržnost se zbytkem kanadské společnosti. Výraz „plus“ odkazuje na jejich původ, historii, práva, zatímco výraz „občané“ má ukázat, sounáležitost a společnou odpovědnost lidí žijících v jednom státě. Podobný přístup by se dal najít na příkladu Austrálie, kde rovněž původní obyvatelé chtějí být rovnoprávními občany, ovšem zároveň si podržet práva získaná díky svému speciálnímu statusu.⁵³

Ministr pro indiánské záležitosti a severní vývoj Arthur Laing představil na základě pokladů Hawthornovy zprávy v roce 1967 sedmibodový integrační program v rámci indiánského vzdělávání. Chtěl indiánské děti více zapojit do provinčních škol a také více konzultovat tyto záležitosti s jejich rodiči.

Laingovy návrhy byly zkoumány po dobu čtyř let a v roce 1971 byly učiněny závěry, že čím dříve nastoupí indiánské děti do provinčních škol, místo do federálních, tím lepší šance na dosažení vyššího vzdělání mají. Ovšem s tou klíčovou podmínkou, že musí zvládnout oficiální jazyk školy.⁵⁴

Situace by se dala srovnat se Spojenými státy americkými, kde Senát požádal o podobný průzkum již v roce 1943. Ten přinesl podobné výsledky – chudobu a špatné životní podmínky amerických Indiánů. Proto se americká vláda rozhodla přijít s programem na vyřešení tohoto problému. Tímto programem měla být tzv. *Termination Policy*, jejímž cílem byla likvidace indiánských kmenů Severní Ameriky. Politika začlenění Indiánů do většinové společnosti začala v roce 1953 a měla být provedena tak rychle, jak to bylo možné. V letech 1953 až 1964 zaniklo 109 kmenů a zodpovědnost za indiánskou otázku byla přenesena z federální vlády na jednotlivé státy. Kmeny ztratily svůj zvláštní status a postavení a byly postaveny na úroveň ostatních amerických občanů. Jejich půda byla rovněž zbavena ochranného statusu a prodána do soukromých rukou.⁵⁵

V této době se udály také další události, které měly neopomenutelnou roli v dějinách Kanady. Jednalo se o tzv. tichou revoluci, což je označení pro reformy

---

53 Cairns, „Citizens plus“, 9.

54 Friesen, „First Nations“, 79.

55 „History and Culture“, Council of Indian Nations,

http://www.nrcprograms.org/site/PageServer?pagename=cin_hist_terminationpolicy (staženo 20. 3. 2013).

provedené v provincii Québec v letech 1960-1966. V roce 1960 se stal québeckým premiérem liberál Jean Lasage a lidé si od něj slibovali podstatnou modernizaci Québecu. Francouzsky hovořící obyvatelé Kanady se rozhodli, že budou řídit své hospodářské a kulturní osudy sami. V roce 1963 však zvítězili liberálové v celostátních volbách a do parlamentu se dostali i zástupci Québecu. Začala se řešit otázka bilingvismu a vláda vytvořila zvláštní komisi pro bilingvismus a bikulturalismus. Kanadský premiér Lester Pearson byl nejprve vůči québeckým požadavkům vcelku vstřícný, ovšem v pozdějších letech 1965-1968 již zastával postoje o poznání tvrdší. Již nechtěl Québecu ustupovat, ovšem koncepci bilingvismu a bikulturalismu nadále prosazoval důsledně.⁵⁶ Události Québecu jsou zde uvedeny z toho důvodu, že se jejich bojem za samostatnost inspirovali i původní obyvatelé.

V neklidných 60. letech vyšla roku 1965 nejdůležitější kniha kanadského sociologa Johna Portera, *Vertikální mozaika: analýza sociálních tříd a síly v Kanadě*. Autor v knize užívá pojem „vertikální mozaika“, k vyjádření konceptu, že Kanada je jako mozaika složená z různých etnických, jazykových, regionálních i náboženských skupin, které si nejsou rovné ani statusem ani silou. Mozaika je často uváděna do kontrastu s americkým modelem „melting pot“, jde o jakýsi tavící kotlík, ve kterém se smíchají všechny sociální skupiny, jako například imigranti nebo původní obyvatelé, a přijmou americký způsob života. Kanadčané se snaží odlišit od svého souseda tím, že podporují imigranty a jejich potomky v zachování své vlastní kultury.

Porterova kniha také poukázala na to, že určité skupiny obyvatel, v tomto případě ti britského původu, se mají lépe a jiné hůře, například občané původem z jižní nebo východní Evropy. Nejhůře na tom však jsou původní obyvatelé, Indiáni, Métisové.⁵⁷ Podle Portera, vertikální rozložení společnosti zvýhodňuje občany britského původu v rozhodování a v působení na elitních místech v byrokracii, ekonomické i politické sféře a elity podle něj rozhodují o věcech důležitých pro celou společnost.⁵⁸

---

56 Rovná, Jindra, „Dějiny Kanady“, 271.

57 „Vertical mosaic“, The Canadian Encyclopedia, <http://www.thecanadianencyclopedia.com/articles/vertical-mosaic> (staženo 17. 4. 2013).

58 John Porter, *The Vertical Mosaic: An Analysis of Social Class and Power in Canada* (Toronto: University of Toronto Press, 1965), 27.

3. Bílá kniha

V roce 1968 ve volbách zvítězila liberální strana a do čela federální vlády se dostal Pierre Elliot Trudeau.⁵⁹ Jeho vláda se rozhodla přijít s novou, moderně pojatou koncepcí vůči původním obyvatelům. Cílem bylo jednou provždy vyřešit indiánskou otázku a jejich nároky na vlastnictví půdy. S původními obyvateli se již nemělo zacházet jinak než s ostatními Kanadany a měli mít stejné šance mimo jiné v ekonomické oblasti. Toto ovšem znamenalo eliminaci indiánského zvláštního statutu za účelem zařazení původních obyvatel na stejnou úroveň jako zbytek Kanadánů.⁶⁰

Pierre Elliot Trudeau nastoupil do premiérského křesla s vizí, že by se Kanada mohla stát modelem „rovné společnosti“. Chtěl, aby všichni občané země měli stejná základní práva, aby dvě jazykové skupiny a lidé mnoha kultur žili v harmonii.⁶¹ Jeho snem byla bilingvní, multikulturní, rovná a spravedlivá společnost. Snažil se zamezit québeckému i indiánskému nacionalismu, který by mohl ohrozit jednotu kanadského státu. Proto chtěl dát všem, včetně Indiánů, stejná práva jako ostatním Kanadánům a chtěl zavést individuální občanství, které by nacionalistické tendence uklidnilo. To byly cíle, kterých se snažil dosáhnout během let své vlády a odkaz jeho myšlenek žije v Kanadě dodnes.

Koncept rovné společnosti nikdy nebyl pevně danou a ohraničenou frází, ale spíše Trudeauova představa, sen. Doufal, že rovná společnost bude ta, kde bude indiánská i inuitská společnost motivována dosáhnout stejných občanských práv a kde budou mít všichni stejnou zodpovědnost za svou vlastní budoucnost. S tím dostanou i rovnost příležitostí. Rovná společnost měla být sjednocená Kanada, kde budou všichni občané zapojeni do vývoje země a dostanou příležitost naplnit své cíle podle svých představ.⁶²

Hodnoty rovné společnosti jsou různé, ale mezi ty nejdůležitější patří svoboda, rovnost a tolerance. Tyto hodnoty jsou klíčové v myšlenkách P. E. Trudeau a často se

---

59 P. E. Trudeau (1919 – 2000), byl kanadský právník, předseda liberální strany, ministr spravedlnosti a federální premiér v letech 1968 – 1979 a 1980 – 1984.

60 Friesen, „First Nations“, 80.

61 „Former Prime Minister Pierre Elliot Trudeau presents a socially progressive vision of Canada at the Liberal Party of Canada leadership convention in 1968“, http://www.youtube.com/watch?v=7ofi2Ct_eY (staženo 18. 4. 2013).

62 „The just society“, Manitoba education, http://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/socstud/foundation_gr6/blms/6-4-4a.pdf (staženo 18. 4. 2013).

objevují v rámci jeho boje proti nacionalismu.⁶³ Je zřejmé, že své hodnoty a přesvědčení se snažil prosadit do praxe ve vládě, které byl premiérem.

Od počátků existence kanadského státu se vláda pokoušela o asimilaci původních obyvatel do většinové společnosti. Více či méně důrazně byly prosazovány asimilační prvky. Ovšem tyto dlouhodobé snahy zůstávaly stále bezvýsledné. Katalyzátorem změny kurzu panujícího v této oblasti od příchodu kolonistů se stalo Prohlášení kanadské vlády v otázce indiánské politiky (*Statement of the Government of Canada on Indian policy*) z roku 1969.⁶⁴ Tento dokument bude v práci nadále označován jako Bílá kniha.⁶⁵ Jednou z osob spjatých s Bílou knihou byl Jean Chrétien, který v letech 1968-1974 zastával pozici ministra pro indiánské záležitosti a severní rozvoj.⁶⁶ Chrétien ze svého postu zaštitil tento dokument a představil ho vládě.

Podle znění Bílé knihy, být Indiánem znamená být odlišný, mluvit jiným jazykem, malovat jiné obrázky, vyprávět jiné příběhy, mít jiné hodnoty v jiném světě. Kanada je díky této indiánské komponentě bohatší, ovšem byly doby, kdy toto bohatství a rozmanitost neměly takovou váhu.

Stěžejní myšlenka textu je vyjádřena hned v prvních odstavcích, totiž že být Indiánem v dnešní době je něco jiného než v minulosti. Indiáni jsou stranou sociálních kontaktů, práva i vládních výhod. Nemají takovou sílu a možnosti, nemají zaměstnání, dobré bydlení, znalosti a praktické dovednosti a zkušenosti. To všechno podle dokumentu vede k jejich nižšímu sebevědomí a kvalitě života. Z těchto špatných životních podmínek Indiánů pak vláda viní historii a speciální zacházení s nimi, které z nich udělalo znevýhodněnou komunitu žijící odděleně od ostatních. Liberální vláda Pierra Elliota Trudeau se rozhodla, že tok historie je třeba změnit.⁶⁷

Dala si za cíl, že být Indiánem by mělo znamenat být svobodný. Svobodný v rozvíjení vlastní kultury v prostředí právní, sociální i ekonomické rovnosti s ostatními Kanadany. Vláda věřila, že jejich koncepce povede k plné, svobodné a nediskriminační účasti Indiánů v kanadské společnosti, přičemž takového cíle lze dosáhnout pouze

---

63 Sonia Arrison, „Freedom, democracy and nationalism in the political thought of Pierre Elliot Trudeau: a conversation with Canadians“ (diplomová práce, The University of Calgary, 1994), https://circle.ubc.ca/bitstream/id/11951/ubc_1996-0138.pdf (staženo 18. 4. 2013).

64 Cairns, „Citizens Plus“, 51.

65 „Statement of the Government of Canada on Indian policy“ (The White Paper, 1969) Aboriginal Affairs and Northern Development Canada, <http://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100010189/1100100010191> (staženo 19. 11. 2012).

66 „Jean Chrétien“, Parliament of Canada, <http://www.parl.gc.ca/Parlinfo/Files/Parliamentarian.aspx?Item=2aa8c3e9-f46e-4c78-b9ff-04bec0ed5050&Language=E&Section=FederalExperience> (staženo 27. 3. 2013).

67 „The White Paper“, 1.

rozbitím pout s minulostí a jejich nahrazením rovným statusem, možnostmi i zodpovědností, tedy rolí, kterou by mohli sdílet se všemi dalšími Kanadany.⁶⁸

V textu je zmíněno, že tento návrh vychází z ročních rozhovorů a diskuzí s Indiány žijícími napříč zemí, a že pokračování v kurzu minulosti by nesloužilo ani zájmům Indiánů, ani jejich kanadských spoluobčanů. Dokument rovněž tvrdí, že rozsáhlé debaty s Indiány ukázaly, že je čas na změnu dlouhotrvajícího politického směru, a že současné podmínky by neměly nadále přetrvávat. Tyto věty o diskuzích s Indiány jsou jedny z mnoha posléze vyvrácených v odpovědi Indiánů na tento dokument, o které bude podrobněji pojednáno v další kapitole.

Jedním z několikrát opakovaných hesel dokumentu je rovnost. Rovnost mužů a žen, práv, možností, příležitostí, účasti v kulturní, sociální, ekonomické i politické sféře kanadského života. Vláda si uvědomuje, že tyto cíle by neměly být nastaveny nikým jiným než Indiány a měly by vyjít z jejich řad, ovšem navrhuje vytvoření vládního rámce, ve kterém by všechny osoby a skupiny hledaly své vlastní cíle.⁶⁹

Tento rámec by se měl skládat z:

- zrušení indiánského zákona
- odstranění diskriminace z legislativy
- uznání jedinečného přínosu indiánské kultury pro život v Kanadě
- služeb pocházejících ze stejných zdrojů a stejných vládních struktur pro všechny Kanadany
- největší pomoci těm, kteří jsou nejvíc pozadu
- přiznání právních povinností
- přesunu indiánské půdy do rukou Indiánů⁷⁰

Bílá kniha dále představila praktické kroky, které by vedly k naplnění jejích cílů. Jednalo se o zrušení indiánského zákona a přijetí takových opatření, které by převedly půdu pod indiánskou kontrolu. Dalším bodem bylo převedení odpovědnosti za indiánské záležitosti z federální vlády na provincie, doprovázené přesunem potřebného množství federálních prostředků. Rovněž vytvoření dočasných podpůrných fondů pro ekonomický rozvoj Indiánů mělo přispět k rychlé stabilizaci situace.

---

68 Tamtéž, 2.

69 Tamtéž, 5.

70 Tamtéž, 6.

Kdybych měla shrnout obsah Bílé knihy, dalo by se říci, že v souladu s ideou „rovné společnosti“ Pierra Elliota Trudeau se snažila přehodnotit přístup k původním obyvatelům tak, aby s nimi bylo zacházeno jako s ostatními kanadskými občany. Navrhovala zrušení Indiánského zákona kvůli jeho nespravedlnosti, týkal se pouze původních obyvatel a ne všech Kanadčanů. Trudeau, i v důsledku problémů se separatistickými pokusy Québecu, se snažil sjednotit práva a občanství všech na stejnou úroveň a zavést v Kanadě univerzální občanství.⁷¹

4. Červená kniha

V červnu roku 1970 představili Indiáni svůj vlastní dokument nazvaný *Občané plus*, reakci na Bílou knihu vlády. Tzv. Červená kniha byla zaštitěna náčelníky Indiánů z Alberta, kteří ji jako zástupci smluvních Indiánů z této provincie předložili Trudeauovi.⁷² Vládní představy se střetly s představami Indiánů, kteří zamítli vládní snahu zapojit je do většinové společnosti a zajistit jim totožné podmínky jako mají ostatní Kanadčané. Odmítli se vzdát svých smluv a výjimečností a sepsali kritiku návrhu.

V dokumentu jsou podrobeny kritice téměř všechny body Bílé knihy. Tvůrci hned v preambuli zdůrazňují, že pro ně, jako smluvní Indiány, není nic důležitějšího než jejich půda, budoucnost jejich generací a smlouvy, které podepsali s královnou. Bílá kniha podle nich nenabízí naději, ale zklamání a cítí se kvůli ní dotčeni a ublíženi. Obviňují federálního ministra pro indiánské záležitosti, že s nimi nekonzultoval problémy a nevezal v potaz jejich návrhy, jak tvrdí v Bílé knize. Žádný Indián podle nich nežádal o změny navržené ve vládním dokumentu a přesto, že požádali o čas na svůj protinávrh a dostali ujištění, že implementační proces Bílé knihy nebude započat, vláda začala zavádět svůj návrh do praxe téměř okamžitě. Moratorium na implementaci Bílé knihy nebylo dodrženo.⁷³

V lednu 1970 napsali náčelníci Indiánů z Alberta dopis adresovaný P. E. Trudeauovi, ve kterém vyjádřili své znepokojení nad implementací vládní politiky vůči Indiánům, kterou prováděl ministr pro indiánské záležitosti a severní vývoj Jean

---

71 „The White Paper 1969“, Indigenous foundations, The University of British Columbia, <http://indigenousfoundations.arts.ubc.ca/home/government-policy/the-white-paper-1969.html> (staženo 10. 4. 2013).

72 The Indian Chiefs of Alberta, *Foundational Document: Citizens Plus*, „Red paper“, (Edmonton: The Indian Association of Alberta, 1970),

<http://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/aps/article/view/11690> (staženo 19. 11. 2012).

73 „Red paper“, 190.

Chrétien. Zároveň zmínili, že zavádění programu pro veřejnost ohledně Bílé knihy se jim zdá neslučitelné s programem „rovné společnosti“.⁷⁴

Zhruba po měsíci P. E. Trudeau odpověděl na jejich dopis v tom smyslu, že program, který vláda navrhla je správný, a že věří, že jeho konzultanti dokážou svým jednáním přesvědčit Indiány o této správnosti.⁷⁵

V dalších odstavcích Červené knihy Indiánů jsou popřeny tvrzení z Bílé knihy. Indiáni se odmítají vzdát svého speciálního statusu, protože je podle nich nezbytný pro spravedlnost. Vláda podle jejich názoru postrádá porozumění situaci, nerozumí konceptu rovnosti a používá slova jako rovnost a diskriminace pouze ve velmi omezeném významu.

Zachování jejich právního zakotvení je pro ně zásadní věcí. Nezavrhují vzdání se tohoto statusu a zapojení do zbytku společnosti na základě rozhodnutí jednotlivce. Ovšem většina z nich preferuje zůstat Indiány. Věří, že aby byli dobrými a užitečnými Kanadany, musí být nejprve dobrými, šťastnými a produktivními Indiány. Zároveň se vyhrávají proti tvrzení, že ti, kteří jsou na tom nejhůře, by měli dostat největší pomoc. Oni nežádají nějaké rozdíly mezi kmeny, chtějí pro všechny Indiány stejnou pomoc.⁷⁶

Dalším základem, kterého se odmítají vzdát, jak navrhuje Bílá kniha, jsou jejich smlouvy. V těchto číslovaných dokumentech je zakotveno jejich právo na obývání rezervací, lov pro obživu, zdravotní péči, vzdělání atd. Za všechna tato práva zaplatili již dopředu tím, že se vzdali své půdy ve prospěch kolonistů. Vláda podle nich nezná skutečnou hodnotu těchto smluv.

Indiáni vědí, že smlouvy jsou již zastaralé a neodpovídají době, chtějí proto jejich modernizaci, nikoli zrušení. Proto by měla vláda vypracovat nový program.⁷⁷ Žádají, aby jejich smlouvy byly přepracovány a se souhlasem provincií zakotveny v psané ústavě. Pouze tak podle nich budou zaručena jejich práva, dokud bude slunce svítit a řeky téct.⁷⁸

V dokumentu vyzývají kmenové rady, aby se chopily iniciativy. Chtějí dovést komunitu z izolace do hlavního proudu kanadské společnosti. Chtějí učitele, doktory, odborné pracovníky, investice, úlevy na daních či školící centra jako stimul. Vědí, že rozvoj jejich rezervací bude drahý, ale zároveň potenciál jejich soukromého sektoru

---

74 Tamtéž, 191.

75 Tamtéž, 192.

76 Tamtéž, 195.

77 Tamtéž, 197.

78 Tamtéž, 199.

velký.⁷⁹ Závěrem zdůrazňují, že liberální vláda jim slíbila rovné postavení bez ztráty původních a dědičných práv. Nyní je podle nich třeba vládě tyto sliby připomenout.⁸⁰

5. Důsledky: politická emancipace původních obyvatel

Oba dokumenty, Bílá i Červená kniha, jsou součástí souboje dvou ideologických přístupů, který v Kanadě probíhal, a dalo by se říci, že probíhá dodnes. Jednalo se o souboj univerzálních a rovných práv stejných pro všechny bez rozdílu, která zastávala vláda a Trudeauův program rovné a spravedlivé společnosti.

Na druhé straně potom stáli kanadští politologové, filozofové, antropologové jako Harry Hawthorn, Alan Cairns, Charles Taylor, Will Kymlicka a další, kteří obhajovali politiku diference a uznání zvláštních práv pro znevýhodňované Indiány.

Ovšem nejdůležitější věcí bylo, že se do boje za svá práva pustili samotní původní obyvatelé. Přijali výzvu Červené knihy a začali se sjednocovat a bojovat společně za své uznání. Odmítali se vzdát svých privilegií, smluv a dohod uzavřených s britskou korunou. Nechtěli být rozpuštěni v kanadské většinové společnosti a začali se politicky emancipovat.

Již ve dvacátých letech dvacátého století se začalo více rozvíjet politické seskupování původních obyvatel. Skupiny se začaly věnovat svým nárokům na půdu, načež vláda přidala do Indiánského zákona sekci 141, která zakazovala Indiánům najímání právníků na jejich boj za práva a půdu skrz právní systém. Zákon přešel dokonce k tomu, že v podstatě zakázal jakékoli shromažďování Indiánů pod trestem vězení. Tato opatření byla výraznou překážkou v politickém životě původních obyvatel a mnoho organizací muselo být rozpuštěno. Přesto se některé skupiny, jako například Zemský výbor kmene Nisga'a nebo Domorodé bratrstvo Britské Kolumbie, nadále tajně scházely.⁸¹ Federální oddělení pro indiánské záležitosti rovněž zakázalo neautorizovanou finanční výměnu ve prospěch jejich nároků. Toto ustanovení bylo namířeno hlavně proti efektivnosti Spojených kmenů Britské Kolumbie, založených v roce 1916, jejichž hlavním cílem bylo donucení vlády k implementaci podmínek

---

79 Tamtéž, 205.

80 Tamtéž, 210.

81 „The Indian Act“, Indigenous Foundations, University of British Columbia, <http://indigenousfoundations.arts.ubc.ca/?id=1053> (staženo 11. 4. 2013).

z Královské proklamací z roku 1763, které stanovovaly jednání o indiánských smlouvách jako předchozí krok k otevření další královské půdy k osídlení.⁸²

Co se týče všech původních obyvatel, nikoli pouze statutárních Indiánů, byli nejprve zastupováni různými organizacemi a spolky. V roce 1961 vznikla Národní indiánská rada (*National Indian Council*). Rada ale měla na starosti velkou škálu povinností, které nezvládala zpracovávat. Svou roli sehrály také rozdílné zájmy jednotlivých skupin a organizace se tak stala nestabilní a na konci šedesátých let se rozdělila na Kanadskou společnost Métisů (*The Canadian Métis Society*) z níž se v roce 1970 stala Domorodá rada Kanady (*Native Council of Canada*), později v roce 1993 přetřansformovaná do Kongresu původních obyvatel (*Congress of Aboriginal Peoples*). Zároveň s Métiskou organizací vznikla jedna z hlavních organizací zastupující statutární Indiány, Národní indiánské bratrstvo (*National Indian Brotherhood*).⁸³

Bratrstvo zaštiťovalo provinciální organizace vznikající zhruba od dvacátých let dvacátého století, ovšem mnohé s původem datujícím se ještě před příchod Evropanů. Národní indiánské bratrstvo reprezentovalo zájmy Indiánů v průběhu šedesátých a sedmdesátých letech pod vedením Waltera Deltera, George Manuela a Noela Starblanketa. V sedmdesátých letech vzrostla potřeba původních obyvatel mít vlastní reálnou reprezentaci, aby mohli reagovat na vládní ústavní návrhy. V roce 1979 se stovky původních obyvatel sešly v Londýně, aby projednaly založení nové organizace. O rok později se náčelníci sešli v Otawě, navrhli řešení vztahů se zbytkem Kanady a schválili Deklaraci Prvních národů (*A Declaration of First Nations*).

V deklaraci se praví, že První národy mají od Stvořitele nárok na půdu, na svůj jazyk, kulturu, ale mají také svá práva a povinnosti týkající se půdy, která jim byla svěřena. Stvořitel jim dal práva na sebeurčení a samosprávu a všechna tato práva nemohou být změněna nebo upřena jakýmkoli jiným národem.⁸⁴

Na generálním shromáždění Národního indiánského bratrstva v roce 1982 bylo oficiálně založeno Shromáždění prvních národů (*Assembly of First Nations*), které existuje dodnes.⁸⁵ Cílem Shromáždění prvních národů je zachování zvláštního postavení původních obyvatel v rámci Kanady. Má svůj vlastní sekretariát a zástupce pro různé

---

82 „Assembly of First Nations“, Oxford Companion to Canadian History, <http://www.answers.com/topic/assembly-of-first-nations> (staženo 17. 4. 2013).

83 Miller, „Lethal legacy“, 41.

84 „A Declaration of First Nations“, Assembly of First Nations, <http://www.afn.ca/index.php/en/about-afn/a-declaration-of-first-nations> (staženo 6. 5. 2013).

85 „Assembly of First Nations“, The Canadian Encyclopedia, <http://www.thecanadianencyclopedia.com/articles/assembly-of-first-nations> (staženo 21. 3. 2013).

oblasti života jako je školství, ekonomika, zdravotnictví, bydlení a v neposlední řadě také práva původních obyvatel. Tím se nám opět dokazuje fakt, že původní obyvatelé se nehodlají svých zvláštních práv vzdát a mají svůj zastupitelský orgán, který jim pomáhá udržovat jejich status „občanů plus“.⁸⁶

Všichni původní obyvatelé jsou si vědomi, že důležitým prvkem v boji za vlastní kulturu a identitu je vzdělání, které podporuje tradici a předává jazyk a zvyky dalším generacím. V prosinci 1972 proto představilo Národní indiánské bratrstvo návrh na změnu politiky týkající se vzdělání. Jejich dokument se nazýval Indiánská kontrola Indiánského vzdělávání (*Indian Control of Indian Education*) a byl představen ministru pro indiánské záležitosti, Jeanu Chrétienu, který ho oficiálně uznal v témže roce.⁸⁷

Oddělení pro indiánské záležitosti a severní rozvoj převzalo jeho implementaci. Ministr k tomu poznamenal, že současný školní systém je kulturně odcizený studentům z řad původních obyvatel. Tam kde není indiánský přínos úplně ignorován tak je o něm hovořeno jen v negativním světle. Školní osnovy ve federálních i provinciálních školách by měly uznat indiánskou kulturu, hodnoty, zvyky, jazyky a jejich přínos kanadskému vývoji. Kurzy indiánské historie a kultury by měly v indiánských dětech probudit hrdost a v ostatních studentech respekt.⁸⁸

Dokument a vzdělávací politika na něm založená se staly významným katalyzátorem změn. Nátlak Shromáždění původních obyvatel na vládu měl na jeho přijetí velký vliv.⁸⁹ Změna ve vzdělávání byla jakousi odpovědí na vládní dokument týkající se indiánské politiky z roku 1969, Bílou knihu, která požadovala zrušení rezervací a totální asimilaci původních obyvatel. Indiánská kontrola indiánského vzdělávání byla důležitým činem v kritickém období historie původních obyvatel a nastavila základ pro změny, které následovaly v dalších desetiletích.⁹⁰

Dva roky po vydání vládní Bílé knihy přijala Kanada jako první země na světě politiku multikulturalismu. S tím uznala hodnoty a důstojnost všech obyvatel bez

---

86 „Description of the AFN“, Assembly of First Nations, <http://www.afn.ca/index.php/en/about-afn/description-of-the-afn> (staženo 6. 5. 2013).

87 „Indian Control of Indian Education“, Assembly of First Nations, (Ottawa: Assembly of First Nations, 1972), 45 s.

88 „Language and Culture“, Chiefs Assembly on Education, (Gatineau: Assembly of First Nations, 2012), http://www.afn.ca/uploads/files/events/fact_sheet-ccoe-10.pdf (staženo 20. 3. 2013).

89 Miller, „Lethal legacy“, 257.

90 „It's our vision, it's our time“, First Nations Control of First Nations Education (Assembly of First Nations, 2010), http://www.afn.ca/uploads/files/education/3._2010_july_afn_first_nations_control_of_first_nations_education_final_eng.pdf (staženo 20. 3. 2013).

rozdílu rasy, etnického původu, jazyka nebo náboženského vyznání. Multikulturní politika Kanady rovněž potvrdila práva původních obyvatel a status dvou kanadských oficiálních jazyků.⁹¹

Pierre Elliot Trudeau a jeho vláda tedy po sledu předcházejících událostí dospěli k takovému řešení situace, že by se Kanada měla stát multikulturním státem v bilingvním rámci, čímž by se zajistila kulturní svoboda všech Kanadčanů. Byli donuceni ustoupit od asimilačního návrhu z roku 1969 a přešli k podobě Kanady jako kulturní mozaiky a uznali hodnoty, které jí původní obyvatelé dodávají.⁹²

6. Ústava

Od 60. let 20. století provázela Kanadu diskuze týkající se kanadské ústavy. Od roku 1867 platil jako ústava Britský severoamerický zákon, ovšem jakékoli pozměňující návrhy musely být schváleny britským parlamentem. Pierre Elliot Trudeau si dal za cíl, že přivede kanadskou ústavu z Velké Británie do Kanady. Ovšem než došlo k tzv. repatriaci ústavy, bylo zapotřebí ještě mnoho jednání a kompromisů.

Vládní aktivity a jednání o změnách ústavy přivedly do diskuzí také původní obyvatelé. Ti nebyli až do první poloviny 20. století příliš organizovaní, ovšem hlavně kvůli nedostatku prostředků. Lídři jejich seskupení financovali své aktivity z vlastních zdrojů, případně za pomoci přátel a rodiny. Cestovali po rezervacích a snažili se přesvědčovat další Indiány a nutnosti organizovanosti pro boj za svá práva. Většina těchto aktivit vycházela ze západní provincie Britské Kolumbie. Severoamerické indiánské bratrstvo (*North American Indian Brotherhood*) působící od 40. let a později Národní indiánské bratrstvo (*National Indian Brotherhood*) se snažily řešit s vládou nejprve praktické otázky financí, zdravotnictví, školství a později přešly v požadavky uznání práv a samosprávy.⁹³

Ovšem zapojili se také například Indiáni ze Saskatchewanu, kteří v roce 1980 prohlásili, že indiánské národy jsou suverénní z podstaty svých práv na půdu a nejsou limitováni žádnými smlouvami. Takováto obecná prohlášení většinou vydávali členové

---

91 „Canadian Multiculturalism: An Inclusive Citizenship“, Government of Canada, <http://www.cic.gc.ca/english/multiculturalism/citizenship.asp> (staženo 20. 4. 2013).

92 „Pierre Elliot Trudeau: Multiculturalism“, Canada history, <http://www.canadahistory.com/sections/documents/Primeministers/trudeau/docs-onmulticulturalism.htm> (staženo 23. 4. 2013).

⁹³ Miller, „Lethal legacy“, 79.

indiánských kmenů, kteří nepodepsali smlouvy s britskou korunou a nebyli jimi limitováni.⁹⁴

Když propukli boje o text ústavy naplno, zapojili se původní obyvatelé hlavně prostřednictvím prezidenta Unie indiánských náčelníků Britské Kolumbie (*Union of British Columbia Indian Chiefs*) George Manuela. Manuel vypravil v roce 1980 dva vlaky jedoucí z Vancouveru do hlavního města Ottawy, které měly za úkol nabírat po cestě původní obyvatelé a na zastávkách prezentovat jejich cíle a zájmy a vzbudit pozornost veřejnosti. Snažili se přimět původní obyvatelé k upozornění na svá práva a o získání pozornosti v Kanadě i ve světě. Chtěli zabránit vládě Pierre Elliota Trudeau, aby v tichosti schválila ústavní změny bez začlenění práv původních obyvatel.

Zhruba tisíc pasažérů vlaků dorazilo do Ottawy, aby jednalo s místními komunitami a přesvědčovalo členy vlády. Ovšem nepodařilo se jim pohnout s přesvědčením premiéra a jeho vlády a proto malá delegace pokračovala do New Yorku, kde lobovala za svá práva na půdě Společnosti národů. Ovšem pozornost na americkém kontinentě nebyla stále dostatečná a proto se původní obyvatelé pod vedením Manuela vypravili se svým Konstitučním Expressem také do Evropy. Navštívili mimo jiné Francii, Německo, Belgie a Velkou Británii, kde prezentovali své zájmy a snažili se ukázat, že nebudou stát v pozadí a přihlížet a že jsou odhodláni za svá práva a uznání bojovat. Výborná organizace a vize Konstitučního expressu dokázaly nejen přitáhnout pozornost veřejnosti k boji původních obyvatel za svá práva, ale také pozvednout jejich sebevědomí a sílu, které byly zapotřebí pro boj za jejich uznání.⁹⁵

Dalším důležitým prvkem ovlivňujícím vývoj debaty se staly indiánské ženy. I ty se sjednotily a spolu s ostatními spolky původních obyvatel bojovaly do poslední chvíle za začlenění svých práv do ústavního balíčku. Vliv na ústavní debaty měl i silící konsensus mezi akademickou obcí týkající se práv původních obyvatel. Historici se začali více zabývat jejich historií, převážně orální, a jejich samosprávou ještě před příchodem Evropanů. Své výzkumy a názory publikovali a přiklonili se na stranu nároků původních obyvatel.⁹⁶

Ovšem přes podporu akademiků i části veřejnosti narazili původní obyvatelé ve svém boji na silný odpor vedení provincií. Premiéři provincií se obávaly uznání práv a nároků původních obyvatel a proto blokovaly jednání a odmítali ustoupit nátlaku

---

⁹⁴ Tamtéž, 80.

⁹⁵ „Constitutional Express“, Union of BC Indian Chiefs, <http://www.ubcic.bc.ca/Resources/conxprss.htm#axzz2TFfh48zA> (staženo 14. 5. 2013).

původních obyvatel, kteří se naopak obávali, že přijdou o svá historická práva. Ani Trudeau při svých individualistických názorech původně nepočítal se začleněním původních obyvatel do ústavy.⁹⁷

V roce 1981 byla přijata Kanadská listina práv a svobod (*Canadian Charter of Rights and Freedoms*). Ta zakotvuje základní lidská práva na svobodu slova a vyznání, svobodného shromažďování, právo volit, rovnost před zákonem a podobně.

Přes spory mezi vládou, provinciemi a původními obyvateli byl nakonec v roce 1982 britským parlamentem přijat Kanadský zákon (*Canada Act*) a podepsán královnou při slavnostním ceremoniálu v Ottawě téhož roku. Kanada získala svou vlastní ústavu a již nepotřebovala britský souhlas k jejím změnám.⁹⁸ Ústava zahrnuje i Kanadskou listinu práv a svobod a v článku 25 říká, že její garance práv a svobod nemají být vykládány ve smyslu zrušení či odchýlení se od původních, smluvních a dalších práv, která se týkají původních obyvatel, včetně těch zakotvených v Královské proklamaci z roku 1763.⁹⁹

Dalším článkem hovořícím o původních obyvatelích je klíčový článek 35, který říká, že existující původní a smluvní práva původních obyvatel jsou tímto dokumentem uznána a potvrzena. Původní obyvatelé jsou zde definováni jako Indiáni, Inuité a Métisové. Smluvní práva jsou upřesněna jako dosud platící dohody o nárocích na půdu. Rovněž je zde zdůrazněno, že tato práva jsou garantována stejnou měrou mužům i ženám. Ústava také zaručuje, že pokud budou projednávány změny ústavy týkající se původních obyvatel, budou k těmto jednáním přizváni jejich zástupci.¹⁰⁰

---

⁹⁶ Miller, „Lethal legacy“, 82.

⁹⁷ Tamtéž, 80.

⁹⁸ „The Constitution“, Canada History,

<http://www.canadahistory.com/sections/eras/trudeau/The%20Constitution.html> (staženo 14. 5. 2013).

⁹⁹ „Canadian Charter of Rights and Freedoms“, Government of Canada, Justice Laws Website,

<http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/Const/page-15.html#docCont> (staženo 1. 5. 2013).

¹⁰⁰ „Constitution Acts 1867 to 1982“, Government of Canada, Justice Laws Website, <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/Const/page-16.html#docCont> (staženo 1. 5. 2013).

Závěr

Patnáctileté období vlády ministerského předsedy Pierra Elliota Trudeaua bylo typické silným rozvojem občanské společnosti, což se projevovalo zejména v Québecu, který v tomto období začal usilovat o samostatnost, a také v otázce menšinových práv, mimo jiné i práv původních obyvatel. Právě přístup k původním obyvatelům byl centrem mé práce.

Po shrnutí historických událostí přichází vláda Trudeaua a klíčový rok 1969. Jak situaci zhodnotil sám Trudeau, Kanada stála v tomto roce na křižovatce, kdy se mohla rozhodnout, zda půjde cestou uznání Indiánů jako občanů se speciálním statutem, bude přidávat cihly do zdi kolem pomyslného ghetta, ve kterém žijí a tím snad udržovat jejich staré zvyky a tradice. Na druhé straně ležela možnost ukázat, že původní obyvatelé již nebudou těmi, kteří žijí stranou, ale stanou se plnoprávními kanadskými občany. Proto jeho vláda přišla s návrhem, který by jim umožnil plnohodnotné zapojení do společnosti. I podle premiéra to bylo těžké rozhodnutí jak pro vládu, tak obzvlášť pro původní obyvatele, zda se stanou občany rovnými před zákonem jako zbytek společnosti, ovšem ztratí tím část svých privilegií a speciálních práv. Slíbil, že zavede do celé problematiky pořádek s tím, že je nepředstavitelné, aby část společnosti byla vázána smlouvami s jinou její částí. Chtěl, aby si byli všichni před zákonem rovni.¹⁰¹

S představou rovné společnosti, se kterou nastoupil Trudeau do premiérského křesla a kterou se snažil ve vládě prosadit, soupeřil výše zmiňovaný koncept akademiků, historiků, politologů, to jest koncept diferencovaného občanství. Názor, že původní obyvatelé mají nárok na svá zvláštní práva, speciální status i své smlouvy. Svou roli zde sehrály i události ve Spojených státech a jejich snahy o likvidaci indiánských kmenů, tzv. *Termination policy*.

Původní obyvatelé se ve druhé polovině 20. století začali aktivněji sjednocovat v politických organizacích a bojovat za svá původní práva. Pozadu nezůstaly ani indiánské ženy, které se v rámci celosvětového trendu rovněž domáhaly uznání a rovnoprávnosti. Všechny tyto aktivity byly doprovázeny prohlášeními a protesty, viz například dokument *Občané plus*, reakce na vládní koncept z roku 1969. Když se jim podařilo přesvědčit vládu o nutnosti přeformulování své koncepce, zapojili se původní

---

¹⁰¹ Robert Head, „Trudeau's words about aboriginals resonate“, *Calgary Herald* (leden 2012), <http://www2.canada.com/calgaryherald/news/theeditorialpage/story.html?id=31e00492-7e30-432f-9508-353f0812c77b> (staženo 14. 5. 2013).

obyvatelé do ústavních debat, které vyvrcholily začleněním uznání jejich práv do kanadské ústavy v roce 1982.

Uznáním práv původních obyvatel v ústavě ovšem souboj dvou principů, jak je definuje mimo jiné Charles Taylor ve své eseji o politice uznání, neskončil. V následujících letech probíhaly debaty o tom, co se zmiňovanými právy v ústavě konkrétně myslí, protože formulace v ústavě nebyly příliš precizní a konkrétní.¹⁰²

Z uvedených dokumentů a historického vývoje podle mého názoru vyplývá, že koncept vlády Pierra Elliota Trudeau z roku 1969 byl jakýmsi vyvrcholením působení dobových událostí a rozpoutal diskuzi, která se vyvinula v boj za uznání diferencovaného občanství původních obyvatel Kanady. Domnívám se, že bez této vládní iniciativy by se Indiáni, Inuité a Métisové nespojili natolik, aby byli schopní oponovat vládě a dosáhnout uznání svých zvláštních práv. A jak tvrdí Charles Taylor, touha po uznání je jednou ze základních lidských potřeb.

V závěru je třeba zmínit, že souboj dvou přístupů, Trudeauova nediferencovaného univerzálního občanství a na druhé straně občanství diferencovaného se dodnes odráží v kanadské politice. V současné době se odkaz Trudeauových myšlenek, byť v upravené podobě, objevuje v politice konzervativní kanadské vlády a premiéra Stephena Harpera. Proto se domnívám, že je otázka občanství původních obyvatel Kanady a jejich práv stále aktuální a je třeba znát historické pozadí a ohnisko konfliktu koncepcí, který v Kanadě stále probíhá.

---

¹⁰² Miller, „Lethal legacy“, 53.

Summary

The bachelor thesis *Federal Government's changing policy toward Aboriginal peoples in Canada during the period of Pierre Elliot Trudeau* concludes that during the years of Pierre Elliot Trudeau being Canadian prime minister the struggle for differentiated citizenship of Aboriginal peoples of Canada has begun. After decades of politics of assimilation there came the year 1969 when liberal government presented new concept that should terminate problems with Aboriginals and integrate them into major society as full citizens. That meant giving up their special rights to which Indian, Inuit and Métis people reacted negatively. Thesis claims that publishing of government's white paper in 1969 made Aboriginals to organize into political organizations faster and to fight for their rights and treaties. After months of negotiations, protests and actions like Constitution Express, which was supposed to bring attention to their subject, Aboriginals succeeded with including their rights into the Canadian constitution in 1982. However, the theoretical struggle between the concepts of undifferentiated universal citizenship a differentiated citizenship often associated with the phrase "citizens plus" is actual up to these days. Thesis works with definitions of these concepts made by Charles Taylor or Will Kymlicka and concludes that their claims about the need of recognition are true and Canada's Aboriginal people will fight for their own special rights and recognition until they will get them. Thanks to the period of Pierre Elliot Trudeau which made them cooperate they have organized body which they may use for their purposes.

Použitá literatura

Primární zdroje:

„A Declaration of First Nations“, Assembly of First Nations,
<http://www.afn.ca/index.php/en/about-afn/a-declaration-of-first-nations> (staženo 6. 5. 2013).

„Aboriginal identity population“, Statistics Canada, <http://www.statcan.gc.ca/tables-tableaux/sum-som/101/cst01/demo60a-eng.htm> (staženo 12. 3. 2013).

„Act to encourage the gradual civilization of Indian tribes in this province, and to amend the laws relating to Indians“, Statutes of the province of Canada, (Toronto: S. Derbishire & G. Desbarats, 1857), 84,
<http://signatoryindian.tripod.com/routingusedtoenslavethesovereignindigenouspeoples/id10.html> (staženo 11. 4. 2013).

„An Act for the gradual enfranchisement of Indians, the better management of Indian affairs, and to extend the provisions of the Act“, Aboriginal Affairs and Northern Development Canada, <http://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100010204/1100100010206> (staženo 11. 4. 2013).

„An act for the protection of the Indians in Upper Canada from imposition, and the property occupied or enjoyed by them from trespass and injury“, Provincial Statutes of Canada, (Toronto: S. Derbishire & G. Desbarats, 1850), 1409,
<http://signatoryindian.tripod.com/routingusedtoenslavethesovereignindigenouspeoples/id15.html> (staženo 11. 4. 2013).

„Canadian Charter of Rights and Freedoms“, Government of Canada, Justice Laws Website, <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/Const/page-15.html#docCont> (staženo 1. 5. 2013).

„Constitution Acts 1867 to 1982“, Government of Canada, Justice Laws Website, <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/Const/page-16.html#docCont> (staženo 1. 5. 2013).

„Indian Control of Indian Education“, Assembly of First Nations, (Ottawa: Assembly of First Nations, 1972), 45 s.

„Constitution Act 1982“, Government of Canada, Justice Laws Website, <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/Const/page-16.html#h-52> (staženo 19. 11. 2012).

H. B.Hawthorn (ed.), A Survey of the Contemporary Indians of Canada, Vol. I and II, (Ottawa: Indian Affairs Branch, 1966-1967).

„Indian Act 1876“, <http://www.aldervillefirstnation.ca/ecdev/files/1876IndianAct.pdf> (staženo 24. 11. 2012).

„Registered or Treaty Indian status of person“, Statistics Canada, <http://www.statcan.gc.ca/concepts/definitions/aboriginal-autochtone4-eng.htm> (staženo 12. 3. 2013)

„Statement of the Government of Canada on Indian policy“ (The White Paper, 1969) Aboriginal Affairs and Northern Development Canada, <http://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100010189/1100100010191> (staženo 19. 11. 2012).

The Indian Chiefs of Alberta, Foundational Document: Citizens Plus, „Red paper“, (Edmonton: The Indian Association of Alberta, 1970), <http://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/aps/article/view/11690> (staženo 19. 11. 2012).

„The Royal Proclamation“, The Avalon Project, Yale Law School, http://avalon.law.yale.edu/18th_century/proc1763.asp (staženo 22. 4. 2013).

Sekundární zdroje:

Monografie

Alan C. Cairns, *Citizens plus: aboriginal peoples and the Canadian State* (Vancouver: UBC Press, 2000), 280 s.

Charles Taylor, *Multikulturalismus: Zkoumání politiky uznání* (Praha: Nakladatelství Epoque, 2004), 191 s.

James Rotger Miller, *Lethal Legacy: current native controversies in Canada* (Toronto: M&S, 2004), 300 s.

John a Virginia Lyons Friesen, *First Nations in the twenty-first century: contemporary educational frontiers* (Calgary: Detselig Enterprises, 2005), 224 s.

John Porter, *The Vertical Mosaic: An Analysis of Social Class and Power in Canada* (Toronto: University of Toronto Press, 1965), 626 s.

Lenka Rovná a Miroslav Jindra, *Dějiny Kanady* (Praha: Lidové noviny, 2000), 462 s.

Olive Patricia Dickason, *Canada's first nations: a history of founding peoples from earlier times* (Toronto: University of Oklahoma Press: Norman, 1992), 590 s.

Timothy A. Schouls, *Shifting boundaries: aboriginal identity, pluralist theory, and the politics of self-government* (Vancouver: UBC Press, 2003), 224 s.

Tom Flanagan, Christopher Alcantara, André Le Dressay, *Beyond the Indian Act: restoring Aboriginal property rights* (Montréal: McGill-Queen's University Press, 2011), 226 s.

Will Kymlicka, *Multicultural citizenship: a liberal theory of minority rights* (Oxford: Clarendon Press, 1995), 280 s.

Disertační práce, články, internetové zdroje

„Aboriginals: Treaties and relations“, Canada in the making,
http://www.canadiana.ca/citm/themes/aboriginals/aboriginals8_e.html#indianact
(staženo 16. 4. 2013).

Alex McLean, „The application of the concept of „citizens plus“ to status Indians in Canada“ (diplomová práce, University of Saskatchewan, 2000), 100 s.

„Asimilace“, Programy sociální integrace,
http://www.integracniprogramy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=752:asimilace&catid=550:h1-slovnik-pojm&Itemid=339 (staženo 7. 4. 2013).

„Assembly of First Nations“, Oxford Companion to Canadian History,
<http://www.answers.com/topic/assembly-of-first-nations> (staženo 17. 4. 2013).

„Assembly of First Nations“, The Canadian Encyclopedia,
<http://www.thecanadianencyclopedia.com/articles/assembly-of-first-nations> (staženo 7. 4. 2013).

„Assimilation“, Encyclopedia Britannica,
<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/39328/assimilation> (staženo 7. 4. 2013).

„Canadian Multiculturalism: An Inclusive Citizenship“, Government of Canada,
<http://www.cic.gc.ca/english/multiculturalism/citizenship.asp> (staženo 20. 4. 2013).

„Constitutional Express“, Union of BC Indian Chiefs,
<http://www.ubcic.bc.ca/Resources/conxprss.htm#axzz2TFfh48zA> (staženo 14. 5. 2013).

„Description of the AFN“, Assembly of First Nations,
<http://www.afn.ca/index.php/en/about-afn/description-of-the-afn> (staženo 6. 5. 2013).

„Diefenbaker and the native vote“, CBC digital archives,
<http://www.cbc.ca/archives/categories/politics/rights-freedoms/voting-in-canada-how-a-privilege-became-a-right/diefenbaker-and-the-native-vote.html> (staženo 18. 4. 2013).

„Former Prime Minister Pierre Elliot Trudeau presents a socially progressive vision of Canada at the Liberal Party of Canada leadership convention in 1968“, http://www.youtube.com/watch?v=7ofi2CtT_eY (staženo 18. 4. 2013).

„Genealogy and Family History“, Library and Archives Canada, <http://www.collectionscanada.gc.ca/genealogie/022-905.004-e.html> (staženo 12. 3. 2013).

„History and Culture“, Council of Indian Nations, http://www.nrcprograms.org/site/PageServer?pagename=cin_hist_terminationpolicy (staženo 20. 3. 2013).

„It’s our vision, it’s our time“, First Nations Control of First Nations Education (Assembly of First Nations, 2010), http://www.afn.ca/uploads/files/education/3._2010_july_afn_first_nations_control_of_first_nations_education_final_eng.pdf (staženo 20. 3. 2013).

„Jean Chrétien“, Parliament of Canada, <http://www.parl.gc.ca/Parlinfo/Files/Parliamentarian.aspx?Item=2aa8c3e9-f46e-4c78-b9ff-04bec0ed5050&Language=E&Section=FederalExperience> (staženo 27. 3. 2013).

„Language and Culture“, Chiefs Assembly on Education, (Gatineau: Assembly of First Nations, 2012), http://www.afn.ca/uploads/files/events/fact_sheet-ccoe-10.pdf (staženo 20. 3. 2013).

„Numbered Treaties“, Encyclopedia Britannica, <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1386004/Numbered-Treaties> (staženo 7. 4. 2013).

„Pierre Elliot Trudeau: Multiculturalism“, Canada history, <http://www.canadahistory.com/sections/documents/Primeministers/trudeau/docs-onmulticulturalism.htm> (staženo 23. 4. 2013).

„Pluralism“, Encyclopedia Britannica, <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/465174/pluralism> (staženo 20. 4. 2013).

„Prime Minister John Diefenbaker“, Canada online,
<http://canadaonline.about.com/cs/primeminister/p/pmdiefenbaker.htm> (staženo 18. 4. 2013).

Robert Head, „Trudeau's words about aboriginals resonate“, Calgary Herald (leden 2012),
<http://www2.canada.com/calgaryherald/news/theeditorialpage/story.html?id=31e00492-7e30-432f-9508-353f0812c77b> (staženo 14. 5. 2013).

Robert J. Carney, „The Hawthorn Survey (1966-1967): Indians and Oblates and Integrated Schooling“, *Study Sessions* 50 (Edmonton: University of Alberta, 1983) 609 – 630.

„Royal proclamation 1763“, The Canadian Encyclopedia,
<http://www.thecanadianencyclopedia.com/articles/royal-proclamation-of-1763> (staženo 10. 4. 2013).

Sonia Arrison, „Freedom, democracy and nationalism in the political thought of Pierre Elliot Trudeau: a conversation with Canadians“ (diplomová práce, The University of Calgary, 1994), https://circle.ubc.ca/bitstream/id/11951/ubc_1996-0138.pdf (staženo 18. 4. 2013).

„The Constitution“, Canada History,
<http://www.canadahistory.com/sections/eras/trudeau/The%20Constitution.html> (staženo 14. 5. 2013).

„The Indian Act“, Indigenous Foundations, University of British Columbia,
<http://indigenousfoundations.arts.ubc.ca/?id=1053> (staženo 11. 4. 2013).

„The just society“, Manitoba education,
http://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/socstud/foundation_gr6/blms/6-4-4a.pdf (staženo 18. 4. 2013).

„The White Paper 1969“, Indigenous foundations, The University of British Columbia,
<http://indigenousfoundations.arts.ubc.ca/home/government-policy/the-white-paper-1969.html> (staženo 10. 4. 2013).

„Treaty Research Report - Treaty Six (1876)“, Aboriginal Affairs and Northern Development Canada, <http://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100028706/1100100028708#chp3> (staženo 17. 4. 2013).

„Vertical mozaic“, The Canadian Encyclopedia, <http://www.thecanadianencyclopedia.com/articles/vertical-mosaic> (staženo 17. 4. 2013).

Zuzana Kosová, „Multikulturalismus jako důsledek globalizace“ (diplomová práce, Masarykova univerzita v Brně, 2009), 98 s.